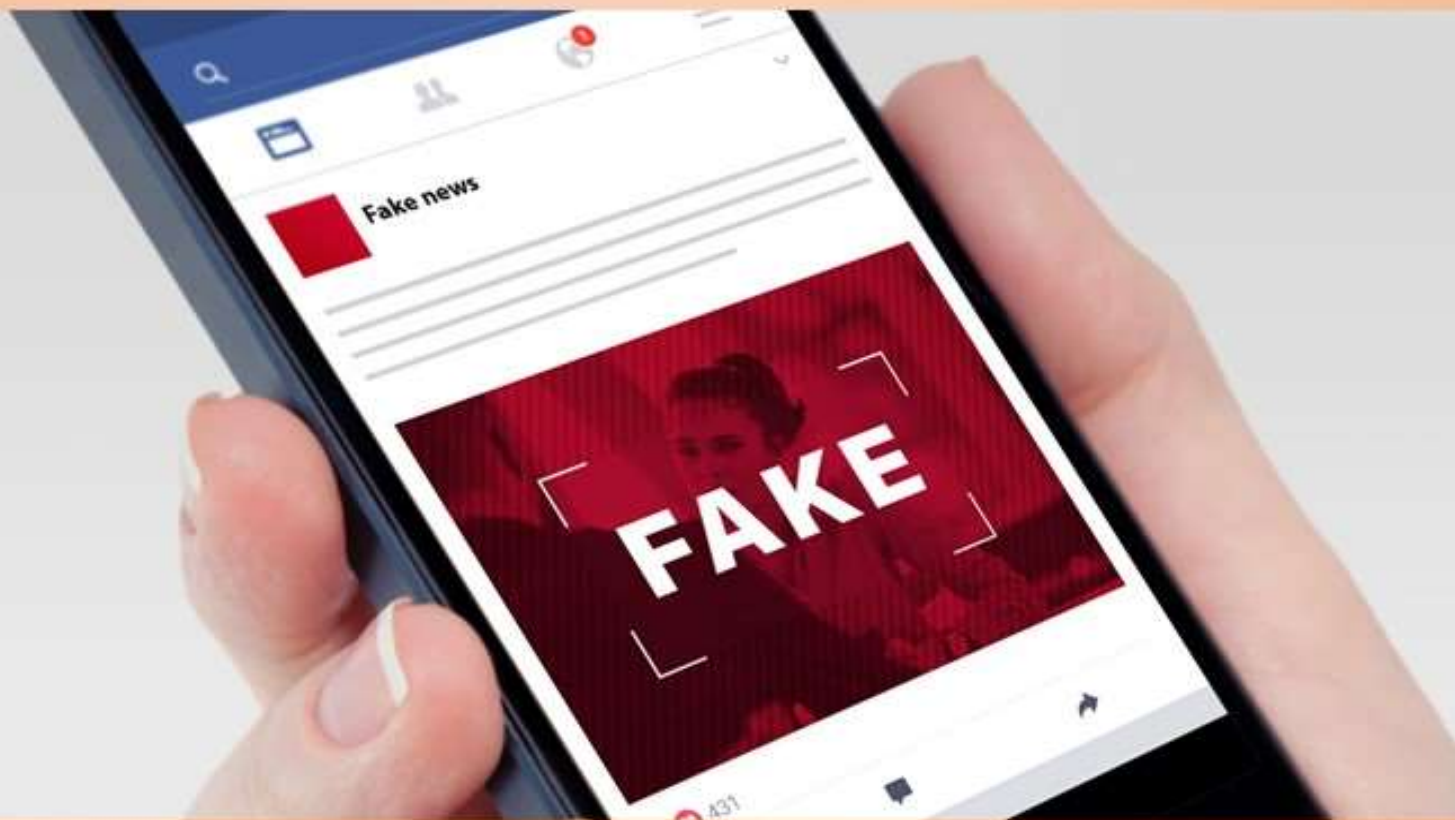

رسوانامه

مروری بر برخی از دروغهای منتشر شده در فضای مجازی

گردآورنده: علی رضایی

در این کتاب یکسری از نوشته‌ها و فیلمهای دروغین که با هدف فریب افکار عمومی و جنگ روانی در فضای مجازی فارسی‌زبانان منتشر شده آورده شده است و سپس دلایل، شواهد و مستندات کافی برای اثبات دروغین بودن آنها ارائه شده است. متأسفانه فضای مجازی به محملی برای انتشار سریع و گسترده دروغها و فریبها تبدیل شده است. این نوشتارها سعی شده با زبانی ساده و قابل فهم برای عموم افراد نگاشته شود و در عین حال از منابع معتبر در سطح بین‌الملل اخذ شده است. مطالب این کتاب برای علاقمندان حوزه مباحث اجتماعی، دانشجویان، و کلیه مخاطبانی که به دنبال افزایش اطلاعات عمومی خود در زمینه‌های مسایل اجتماعی و معضلات شبکه‌های اجتماعی و فضای مجازی هستند، سودمند خواهد بود. منابع و مراجع هر نوشتار در پایان آن آمده است. امید است این کتاب گامی باشد برای افزایش سواد رسانه‌ای کاربران فضای مجازی، و تلنگری باشد به سردمداران جامعه، تا فکری به حال فضای مجازی‌رها، بی‌سر و سامان، و آشفته‌ایران‌کنند.

فهرست مطالب

۴	خبر منسوب به لوک مونتانیه درباره مرگبار بودن واکسن کرونا.....
۸	خبر با عنوان «صادر شدن پسته و بادام ایران به قطر برای آنکه خوراک شترها شود».....
۱۰	انتشار فیلم ورزش حرکات موزون بر روی یخ توسط یک ورزشکار زن ایرانی به نام مریم امینی .....
۱۱	انتشار خبری مبنی بر پایین بودن تلفات کرونا در سایر مناطق جهان و بالا بودن آمار تلفات در ایران .....
۱۵	انتشار مطلبی درباره فرصت طلب بودن ایرانیان و عدم وجود چنین پدیده ای در سایر نقاط جهان .....
۱۷	انتشار ویدئویی با ادعای سالم ماندن جسد صدام حسین پس از ۱۲ سال .....
۱۹	انتساب مطالب کذب و دروغین به مرحوم آیت الله حسن زاده آملی .....
۲۳	انتساب خبر دروغین درباره آمار بالای کشتگان ناشی از تزریق واکسن کرونا .....
۲۵	انتشار خبر دروغین مبنی بر این که خشک شدن رودخانه ها تنها مختص ایران است .....
۳۴	انتشار خبرهای دروغین درباره شورش و تظاهرات در ایران .....
۳۷	انتشار خبر دروغین درباره سرطانزا بودن واکسن کرونا.....
۳۹	تحریف یک فیلم درباره شهر مشهد با نوشتن زیرنویسهای دروغین .....
۴۱	انتساب مطالب دروغین به شیخ مفید (ره).....
۴۳	انتشار فیلمی با ادعای ساخت یک دستگاه تولید ابرهای بارانزا توسط ناسا .....
۴۵	اثبات نادرست بودن شعار گمراه کننده «نه به اعدام».....
۵۳	انتشار مطلبی دروغین مبنی بر تخریب مساجد و توهین به اسامی مقدس اسلامی در چین.....
۵۷	ایجاد جنگ روانی با تحریف تصویر و دستکاری آن توسط فتوشاپ .....
۶۰	انتشار ادعای دروغین مبنی بر این که ایرانیان جزو فقیرترین مردمان جهان اند .....
۶۲	انتساب مطالب سیاسی به شاعران نامدار ایرانی .....
۶۵	انتشار خبری دروغین مبنی بر حذف مطالب علیه روسیه در کتابهای درسی .....
۶۹	انتشار مطلبی دروغین مبنی بر تولید عمدی گرد و غبار در عراق برای آلوده کردن هوای ایران .....
۷۳	مطالب تکمیلی درباره خبرهای جعلی و فضای مجازی.....

خبر منسوب به لوک مونتانیه درباره مرگبار بودن واکسن کرونا

بررسی خبر منسوب به لوک مونتانیه (برنده پیشین جایزه نوبل در ویروس شناسی به دلیل همکاری در شناسایی ویروس ایدز) در تاریخ ۲۴ می ۲۰۲۱، یک حساب توییتری، خبری را مبنی بر مصاحبه تصویری با لوک مونتانیه منتشر کرد و ادعا کرد که وی گفته: «همه افرادی که واکسن کرونا را دریافت می کنند در مدت دو سال خواهند مُرد».

 Pinned Message ✕
اگر این گزارش صحت داشته باشد باید هشدار داد.

● تمام افراد واکسینه شده ی کرونا حداکثر طی 2 سال فوت خواهند کرد.
لوک مونتینیه ویروس شناس و برنده جایزه نوبل تأیید کرده است که برای افرادی که به هر شکلی از واکسن کرونا را دریافت کرده اند هیچ شانس زنده ماندن وجود ندارد.

◆ در این مصاحبه تکان دهنده، ویروس شناس برجسته جهان صریحاً اظهار داشت:
"برای کسانی که قبلاً واکسینه شده اند هیچ امیدی و هیچ درمان احتمالی وجود ندارد. ما باید برای سوزاندن اجساد آماده باشیم" این نبوغ علمی پس از مطالعه مواد تشکیل دهنده واکسن، از ادعای سایر ویروس شناسان برجسته حمایت کرد. "همه آنها در اثر افزایش وابسته به آنتی بادی خواهند مرد. این همان چیزی است که می توان گفت."

MUTE

جالب اینجا است که نسخه فارسی این خبر، که در کانالها و گروه های فارسی زبان منتشر شده، حاوی مطالب و دروغهای بیشتری است که حتی در نسخه توئیتری آن نیز وجود نداشته است.

#PIBFACTCHECK

the mass vaccination program? Mass vaccination compared to treatments

All vaccinated people will die within 2 years. Nobel laureate Luc Montagnier has confirmed that there is no chance of survival for people who have received any form of the vaccine. In the shocking interview, the world's leading virologist stated bluntly: "There is no hope and no possible treatment for those who have already been vaccinated. We be prepared to cremate the bodies of scientific genius backed up the claims of other eminent virologists after studying the ingredients of the vaccine. The new vaccine is from antibody-dependent enhancement. That is all that can be said."

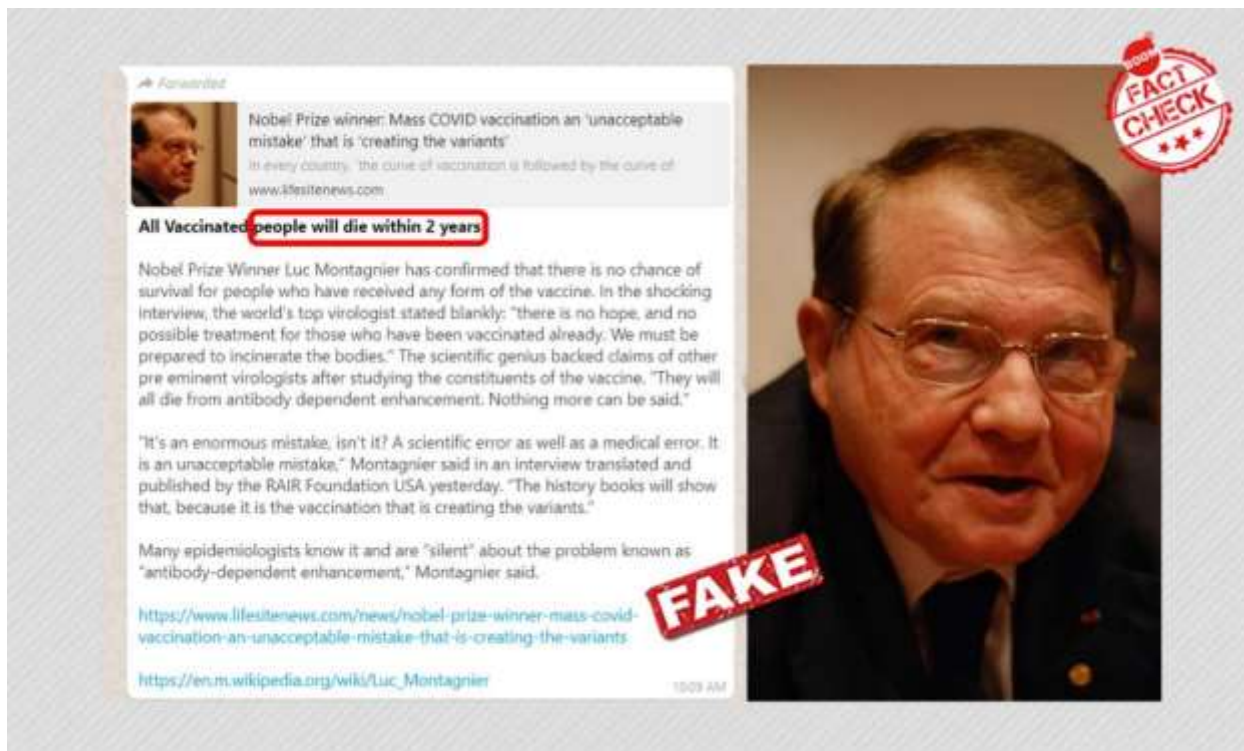
THIS POST CLAIMING 'DEATH WITHIN 2 YEARS OF GETTING COVID19 VACCINATION' IS FAKE.

Send us your queries here [socialmedia@pib.gov.in](https://www.pib.gov.in) +918799711259

Follow us on social media! @PIBFactCheck /PIBFactCheck /PIBFactCheck

اما حقیقت ماجرا چیست؟ لوک مونتانیه، در این مصاحبه تصویری می گوید که به نظر او «واکسیناسیون سراسری در زمان همه گیری ویروس، بدون فکر انجام می شود و وجود برخی از پادتنها (آنتی بادی ها) در بدن، ممکن است به ورود و تکثیر ویروس کمک کند».

صرف نظر از این که لوک مونتانیه چنین اظهاراتی مبنی بر مرگ همه دریافت کنندگان واکسن (در مدت دو سال) را هرگز بیان نکرده است، همین اظهارات ساده تر او نیز با مخالفت جدی سایر دانشمندان و محققین روبرو شده است. به گونه ای که ۱۰۶ دانشمند برجسته ویروس شناسی جهان، در نامه ای سرگشاده، به برخی از اظهارات بی اساس او درباره ویروس کرونا اعتراض کرده اند.

نکته جالب آن است که توئیتر، حساب فوق را (که به زبان انگلیسی بود) به جرم انتشار مطالب کذب، برای همیشه مسدود کرد، ولیکن حسابهای گوناگون به زبان فارسی (اعم از توئیتر، فیسبک، واتساپ، تلگرام، و ...) همچنان به راحتی این مطالب را با دروغهای بیشتر منتشر کرده اند و نه صاحبان شرکتهای فوق با آنها برخوردی می کنند و نه قاعده و ضابطه ای برای آن وجود دارد. از اینرو است که می توان گفت که فضای مجازی فارسی-زبانان، به معنای واقعی رها و بی قاعده است.

منبع:

<https://www.indiatoday.in/fact-check/story/fact-check-nobel-laureate-luc-montagnier-didn-t-say-covid-vaccine-recipients-will-die-in-two-years-1807023-2021-05-2>

خبر با عنوان «صادر شدن پسته و بادام ایران به قطر برای آنکه خوراک شترها شود»

در تاریخ ۱۲ آگوست ۲۰۱۸ (۲۲ مرداد ۱۳۹۷) تقریباً سه سال پیش، ویدئویی در فضای مجازی بارگذاری شد، که نشان می داد تعدادی شتر، در حال خوردن مقداری بادام هستند. چند ماه بعد، یک حساب اینستاگرامی، این فیلم را منتشر کرده و درباره آن نوشت: «اینم غذای شترهای قطر کشوری که بادام و پسته را از ایران که به واحد پول آنها خیلی ارزان می افتد خریداری میکنند و بعنوان غذای دام از آن استفاده میکنند و کیلو کیلو به خورد شتران خودشان میدهند! و ما اینجا در حسرت پسته و بادام کیلویی ۳۰۰ هزار تومانی» در این خصوص ذکر چند نکته درخور توجه است:

۱. در این ویدئو، که در وبگاه یوتیوب بارگذاری شده بود، به هیچ وجه به کشور یا منطقه ای که این فیلم گرفته شده، اشاره ای نشده است و اساساً معلوم نیست مربوط به کدام کشور می باشد.

۲. در این ویدئو، صرفاً بادام دیده می شود، و نه پسته! به عبارت دیگر، حساب اینستاگرامی فوق، با افزودن «پسته» به شرح زیر ویدئو، این دروغ را به مخاطب القا می کند که حتماً کشور مبدا این دانه ها، ایران است!
۳. در ویدئویی که در سایر وبگاه ها بارگذاری شده، به تجملاتی بودن (لاکچری بودن) و غیرعادی بودن این پدیده (بادام خوردن شتر) اشاره شده است. نشان می دهد که تهیه کننده ویدئو، برای افزایش تعداد مخاطبان خود در فضای مجازی، دست به این اقدام نمایشی (و اصطلاحاً لاکچری) نموده تا تعداد پسندها (لایکهای) خود را در شبکه اجتماعی یوتیوب افزایش دهد.
۴. انتشار ویدئوهای مجهول و نسبت دادن آن به دروغ به ایران، روشی است که در فضای مجازی رها و بی قاعده فارسی زبانان، به عنوان ابزاری برای جمع آوری مخاطب، و با تکنیکی برای جنگ روانی، مدتهاست که مورد استفاده قرار می گیرد.

منابع:

<https://www.youtube.com/watch?v=nLEsRI8ro4k>

<https://www.youtube.com/watch?v=uJVkszxbeFc>

انتشار فیلم ورزش حرکات موزون بر روی یخ توسط یک ورزشکار زن ایرانی به نام

مریم امینی

نام ورزشکاری که فیلم اسکیت بر روی یخ وی در فضای مجازی منتشر شده، «زهرا لاری» است نه «مریم امینی»!!! وی تبعه کشور امارات متحده عربی است، نه ایرانی و اهل شیراز!!! پدر او اماراتی بوده و مادرش آمریکایی از ایالت کارولینای شمالی است. پدر و مادرش در دانشگاه آتلانتا واقع در ایالت جورجیای آمریکا با یکدیگر آشنا شده و ازدواج کرده اند. او هم اکنون ۲۶ سال دارد و به نمایندگی از کشور امارات در مسابقات اسکی روی یخ روسیه در سال ۲۰۱۹ (۱۳۹۸) شرکت کرد ولی رتبه اول را به دست نیاورد بلکه به رتبه ۲۹ ام رسید!!! (برخلاف آنچه که در این ویدئو ادعا شده است).

با اندکی مطالعه و جستجو می توان فهمید که در یک ویدئویی که در فضای مجازی دست به دست می شود، به راحتی چندین دروغ بیان شده است: ۱) اسم و فامیل دروغ، ۲) تابعیت دروغین (مبنی بر ایرانی بودن)، ۳) ادعای دروغین دستیابی به مقام اول مسابقات، ۴) زمان دروغین مسابقات، و ....

اگرچه موضوع این ویدئو چندان حایز اهمیت نیست، اما دروغ پراکنی هایی که در فضای مجازی با هدف جمع آوری «پسند» (لایک) و «دنبال کننده» (فالور) انجام می شود، بار دیگر نشان می دهد که فضای مجازی ما چقدر رها و بی قاعده است!

https://en.wikipedia.org/wiki/Zahra_Lari

انتشار خبری مبنی بر پایین بودن تلفات کرونا در سایر مناطق جهان و بالا بودن آمار

تلفات در ایران

اخیرا مطالبی در فضای مجازی دست به دست شده و ادعاهایی در آنها به چشم می خورد، مبنی بر اینکه بیماری کرونا در همه جای جهان فروکش کرده ولی در ایران همچنان یکه تازی می کند. و چرا در کشورهایی که از سامانه بهداشتی قوی برخوردار نیستند، هیچ کس از کرونا نمی میرد یا دست کم تعداد تلفات بیماری کرونا بسیار پایین است؟ سپس آسمان را به ریسمان پیوند داده و ایرانیان را بدبخت ترین مردمان روزگار معرفی می کند! اگرچه دروغهایی که در فضای مجازی منتشر می شود هیچ حد و مرزی نمی شناسد، ولی در این پست به برخی از این ادعاهای دروغین پرداخته می شود.

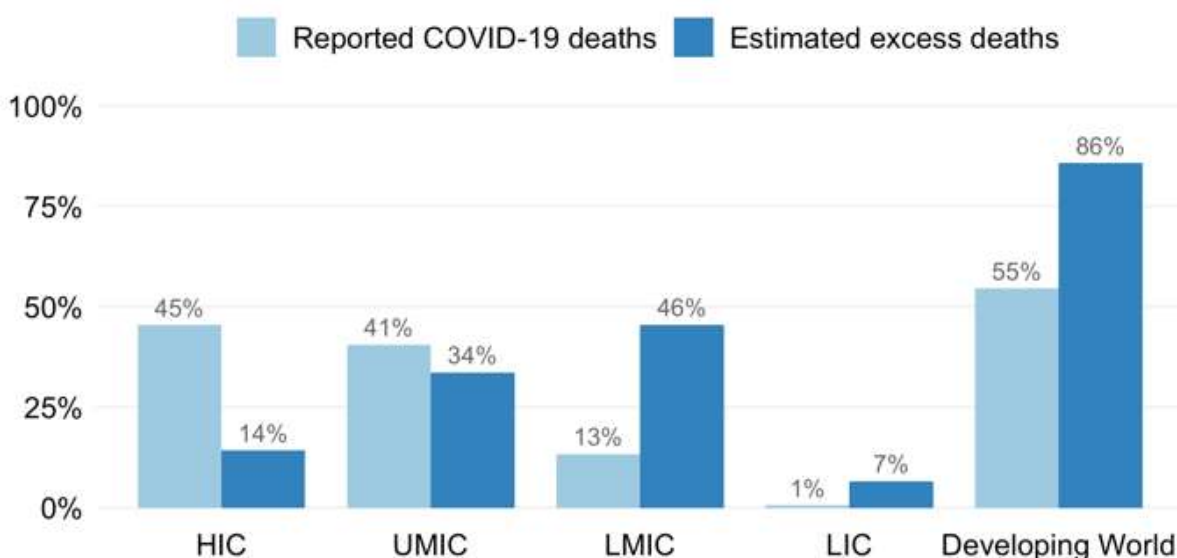
worldometers.info/coronavirus/weekly-trends/#weekly_table

All	Europe	North America	Asia	South America	Africa	Oceania	
#	Country, Other	Cases in the last 7 days	Cases in the preceding 7 days	Weekly Case % Change	Cases in the last 7 days/1M pop	Deaths in the last 7 days	Deaths in the preceding 7 days
	World	4,600,795	4,581,736	+0.4%		69,429	68,267
1	Indonesia	118,590	158,801	-25%	428	8,152	8,943
2	USA	1,077,974	985,735	+9%	3,235	6,909	6,173
3	Russia	141,437	150,614	-6%	969	5,514	5,668
4	Brazil	187,316	209,045	-10%	874	5,027	5,690
5	Mexico	126,626	125,367	+1%	970	4,937	4,053
6	Iran	239,960	275,200	-13%	2,816	4,331	4,044
7	India	236,869	243,924	-3%	170	3,333	3,361
8	Vietnam	79,406	65,056	+22%	807	2,579	2,283
9	South Africa	83,221	84,741	-2%	1,383	2,092	2,603
10	Philippines	106,779	88,184	+21%	960	1,869	1,249
11	Thailand	133,411	151,968	-12%	1,906	1,800	1,490
12	Turkey	135,229	142,228	-5%	1,584	1,537	1,110

نخست آنکه ادعا می شود که کرونا در همه جای جهان فروکش کرده، ولی در ایران این گونه نیست. در این تصویر، جدول آمار مرگ و میر ناشی از بیماری کرونا مربوط به یک هفته پیش (از تاریخ ۵ شهریور ۱۴۰۰ (۲۷ آگوست ۲۰۲۱)) از وبگاه worldometer.info آورده شده است. همانگونه که مشاهده می شود، تعداد فوتی های ناشی از بیماری کرونا در یک هفته گذشته، در کشورهایی مانند به ترتیب؛ اندونزی، آمریکا، روسیه، برزیل و غیره، بیشترین تعداد را داشته است. ضمن آنکه طبق آمار این وبگاه، تعداد فوتی های ناشی از بیماری کرونا در همه کشورهای جهان در هفته گذشته نسبت به هفته پیش از آن، به طور متوسط ۲ درصد افزایش یافته است. لذا این ادعا متأسفانه کاملاً دروغ است.

Figure 7. The global mortality distribution

Share in cumulative global mortality, by income

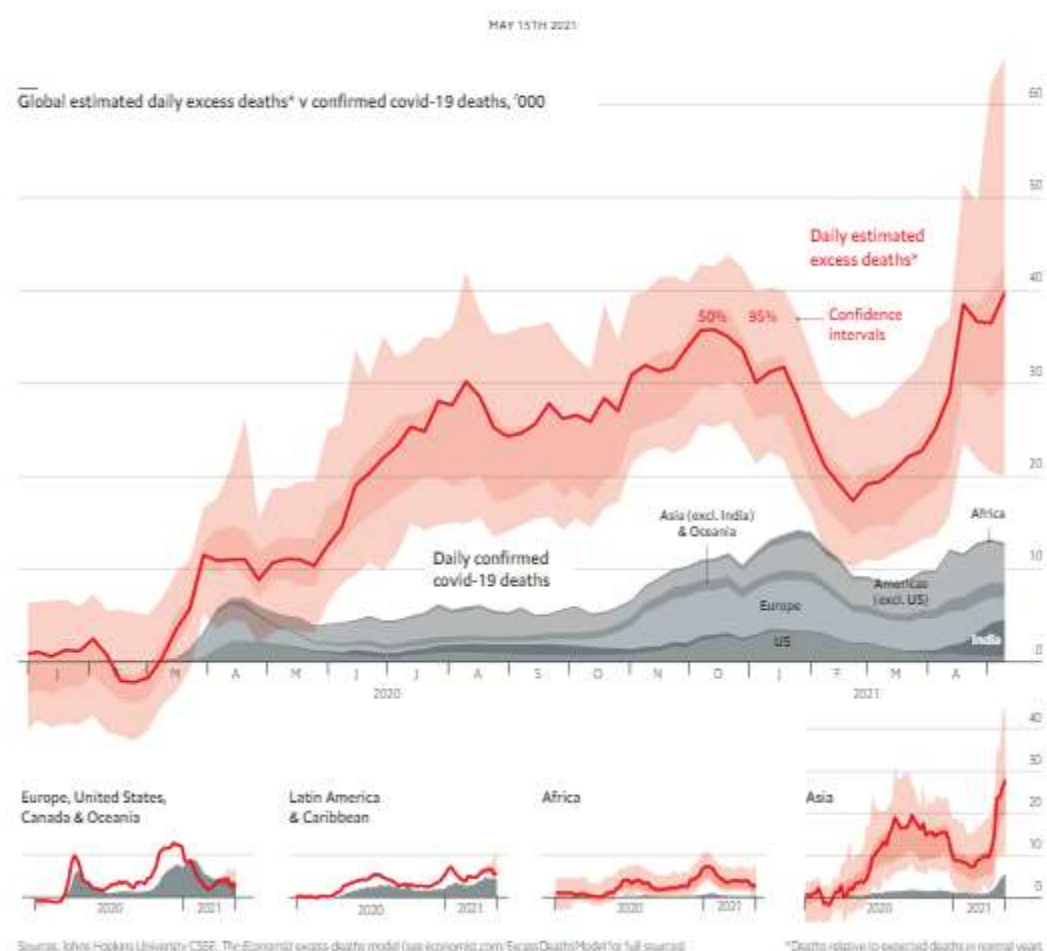
Source: Solstad (2021) through GitHub; JHU CSSE; World Population Prospects. Date: 2021-05-10.

Note: Acronyms: high, upper-middle, lower-middle and low income countries. Excess mortality estimates are from The Economist's excess mortality model that fills data gaps with a machine learning algorithm using 121 indicators.

دوم آنکه گفته می شود که چرا در کشورهای با سامانه بهداشتی ضعیف، خبری از مرگ و میر ناشی از کرونا وجود ندارد. پاسخ مفصل و تحلیلی دقیقی برای این پرسش وجود دارد، ولی به طور خلاصه می توان گفت پدیده ای وجود دارد به نام «آمار مرگ و میر گزارش نشده یا افزوده» (Excess death rate) که عبارت است از تفاوت میان آمار رسمی فوتی های بیماری کرونا و آمار واقعی آن. به عبارت دیگر، در کشورهایی که از سامانه بهداشتی ضعیفی برخوردار هستند، اساساً تجهیزاتی مانند کیت های آزمایش تشخیص کرونا و آزمایشگاه های مربوطه به تعداد کافی وجود ندارد تا بتوان آمار واقعی را گزارش کرد. لذا در این کشورها آمار واقعی فوتی ها بسیار بیشتر از آمار گزارش شده می باشد. موسساتی چون اکونومیست و بروکینگ، به طور مفصل و دقیق به این موضوع پرداخته اند که علاقمندان می توانند به منابعی که در ادامه آورده شده است مراجعه کنند.

There have been 7m-13m excess deaths worldwide during the pandemic

The rich world suffered relatively badly, but most of the dying has been elsewhere

طبق گزارش نشریه اکونومیست، برآورد شده که بین ۷ میلیون تا ۱۳ میلیون مرگ و میر گزارش نشده ناشی از کرونا در سطح جهان وجود دارد. دروغهای فضای مجازی ظاهراً هیچ حد و مرزی ندارد. متأسفانه هرچه این دروغها بزرگتر باشد، باورپذیری و بازنشر آنها نیز بیشتر می شود. به یاد گفته مرحوم پروفسور انیشتین می افتم که «دو چیز نهایت و حد و مرزی ندارد؛ گستره کهکشانشها و حماقت انسانها». امیدوارم برای جلوگیری از انتشار مطالب دروغین در فضای مجازی رها و بی قاعده ما، راه حل و تدبیری اندیشیده شود.

منبع:

https://www.worldometers.info/coronavirus/weekly-trends/#weekly_table

منبع:

<https://www.economist.com/briefing/2021/05/15/there-have-been-7m-13m-excess-deaths-worldwide-during-the-pandemic>

انتشار مطلبی درباره فرصت طلب بودن ایرانیان و عدم وجود چنین پدیده ای در سایر

نقاط جهان

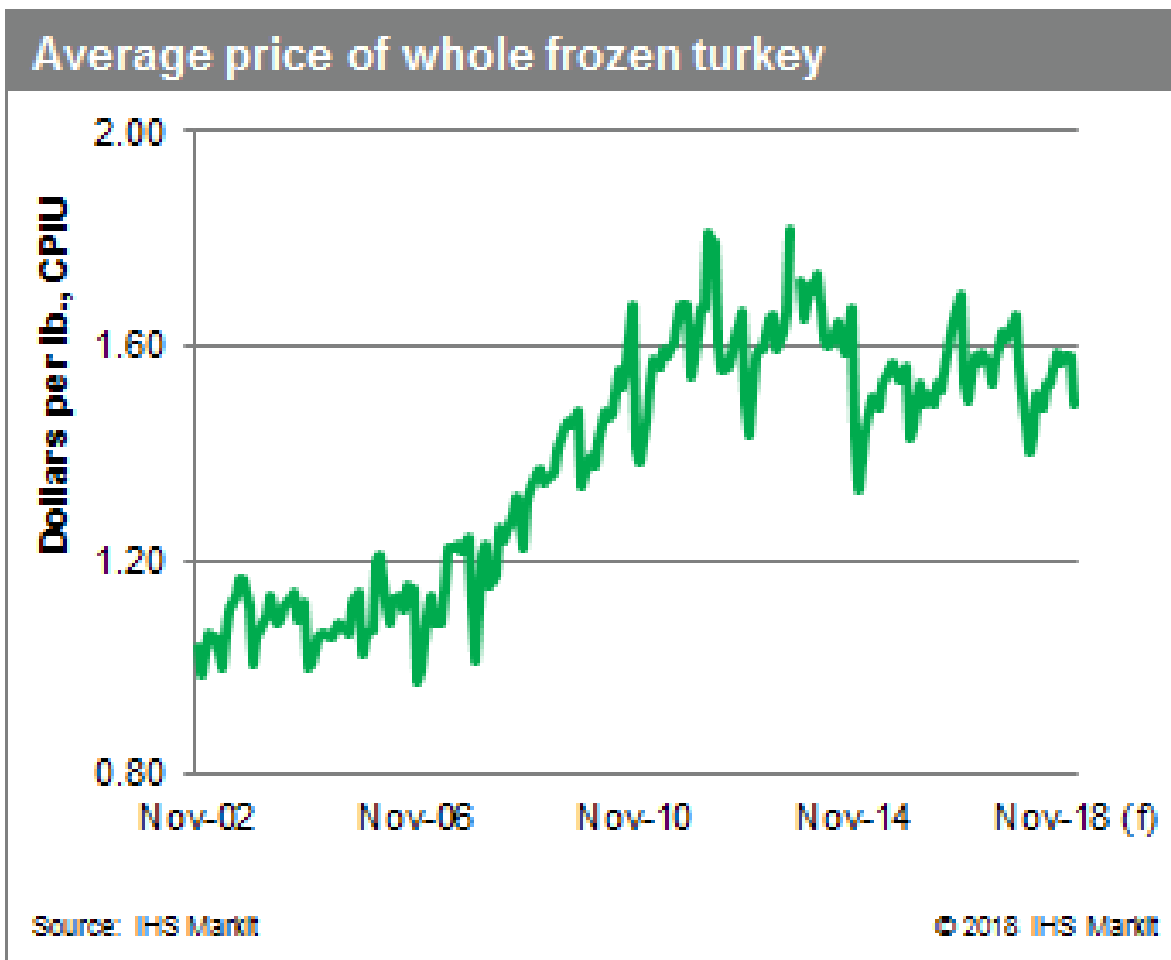
مطلبی اخیرا در فضای مجازی بسیار دست به دست شده و بازنشر می یابد که با این جملات آغاز می شود « وقتی ساختمان تجارت جهانی در نیویورک فروریخت و بیش از چهار هزار نفر را کشت و مردم با ترس فرار میکردند رانندگان تاکسی نیویورک خودشون را به محل حادثه رساندند و مردم را رایگان جابجا کردند وقتی داعش در پاریس حمله کرد و مردم از ترس فرار میکردند رانندگان تاکسی به میدون آمدند و مردم را مجانی جابجا کردند وقتی شب شکر گزاری در امریکا و اروپا میشه (ایام ژانویه و سال نو که غذای امروز بوقلمون هست) تمامی فروشگاههای غذایی قیمت بوقلمون را چنان ارزون می کنند که فقیر ترین فرد نیز خانواده اش از غذای بوقلمون بی نصیب نمونه»

سپس نگارنده این مطلب، از این مقدمه نتیجه می گیرد که ما ایرانیان سودجوترین و فرصت طلب ترین مردمان جهان هستیم و اساسا به فکر همدیگر نیستیم. صرف نظر از نتیجه گیری نادرستی که در این مطلب شده و با واقعیت انطباق ندارد، دروغهایی نیز در مقدمه آن آورده شده است!

Thanksgiving Day 2021

Year	Date	Day of the week
Thanksgiving Day 2016	November 24, 2016	Thursday
Thanksgiving Day 2017	November 23, 2017	Thursday
Thanksgiving Day 2018	November 22, 2018	Thursday
Thanksgiving Day 2019	November 28, 2019	Thursday
Thanksgiving Day 2020	November 26, 2020	Thursday
Thanksgiving Day 2021	November 25, 2021	Thursday
Thanksgiving Day 2022	November 24, 2022	Thursday
Thanksgiving Day 2023	November 23, 2023	Thursday
Thanksgiving Day 2024	November 28, 2024	Thursday
Thanksgiving Day 2025	November 27, 2025	Thursday
Thanksgiving Day 2026	November 26, 2026	Thursday

نخست آنکه روز شکرگزاری (Thanksgiving Day) را در ایام ژانویه و سال نوی میلادی معرفی کرده است. در حالی که روز شکرگزاری عبارت است از روز پنج شنبه آخر نوامبر، (برای سال ۲۰۲۱؛ ۲۵ نوامبر (۴ آذر ماه)) که بیش از یک ماه با ژانویه فاصله دارد! دوم آنکه برخلاف ادعای نگارنده، قیمت گوشت بوقلمون در روزهای پیش از روز مذکور، به نحو چشمگیری افزایش می یابد.

نمودار تغییرات قیمت یک پوند (۴۵۳ گرم) گوشت بوقلمون در روزهای پیش از عید شکرگزاری در ایالات متحده آمریکا (تاریخ ۲۵ نوامبر). همانگونه که مشاهده می شود، بهای گوشت بوقلمون در مدت کمتر از دو هفته، بیش از ۶۰ درصد افزایش پیدا می کند.

دروغهای فراوان دیگری نیز در این مطلب وجود دارد که واقعا زمان و فرصتی برای پرداختن به آنها نیست. امیدوارم پیش از پذیرفتن یا بازنشر هر مطلبی، ابتدا درباره درستی یا نادرستی آن اندکی بیاندیشیم.

منبع:

<https://ihsmarkit.com/research-analysis/thanksgiving-turkey-price-forecast.html>

انتشار ویدئویی با ادعای سالم ماندن جسد صدام حسین پس از ۱۲ سال

بررسی ویدئوی منتشر شده در فضای مجازی درباره جنازه صدام حسین: در تاریخ ۳۰ آگوست ۲۰۲۰ (۱۰ مرداد ۱۳۹۹) یک حساب فیسبوکی، ویدئوی ۲:۲۰ دقیقه‌ای، را منتشر کرد و در آن مدعی شد که «جنازه صدام حسین، پس از ۱۲ سال از قبرش بیرون آورده شده بود تا به زادگاهش منتقل شود، و دیده شده که طی این چند سال، جنازه او سالم مانده است.» این ویدئو در همان لحظات نخستین بارگذاری، ۱۸۰۰ بار به نمایش گذاشته شد و به سرعت در فضای مجازی منتشر شد.

اما واقعیت ماجرا چیست؟ صدام حسین در تاریخ ۳۰ دسامبر ۲۰۰۶ (۹ دی ماه ۱۳۸۵) به خاطر جنایتهای فراوانش علیه بشریت، به دار آویخته شد. بنابراین، از تاریخ نگارش این ادعا، حدود ۱۴ سال می‌گذرد، نه ۱۲ سال! بنابراین این ادعا دست کم از لحاظ ریاضی درست نیست!

از سوی دیگر، نسخه نخستین این ویدئو را می توان در تاریخ ۶ ژانویه ۲۰۰۷ (۱۶ دی ماه ۱۳۸۵) یعنی تنها هفت روز پس از اعدام صدام حسین در وبگاه یوتیوب یافت! این ویدئو مربوط به مراحل نهایی دفن جنازه او است که زمان آن برابر با ۹ دقیقه است. در واقع، جعل کنندگان ویدئو، با حذف بقیه قسمت‌های ویدئوی اصلی، از زمان ۶:۲۷ دقیقه به بعد، دروغهای شایخاری را نیز به آن افزوده اند! بنابراین این ویدئو و ادعای آن مبنی بر سالم ماندن جنازه صدام، کاملاً دروغ است!

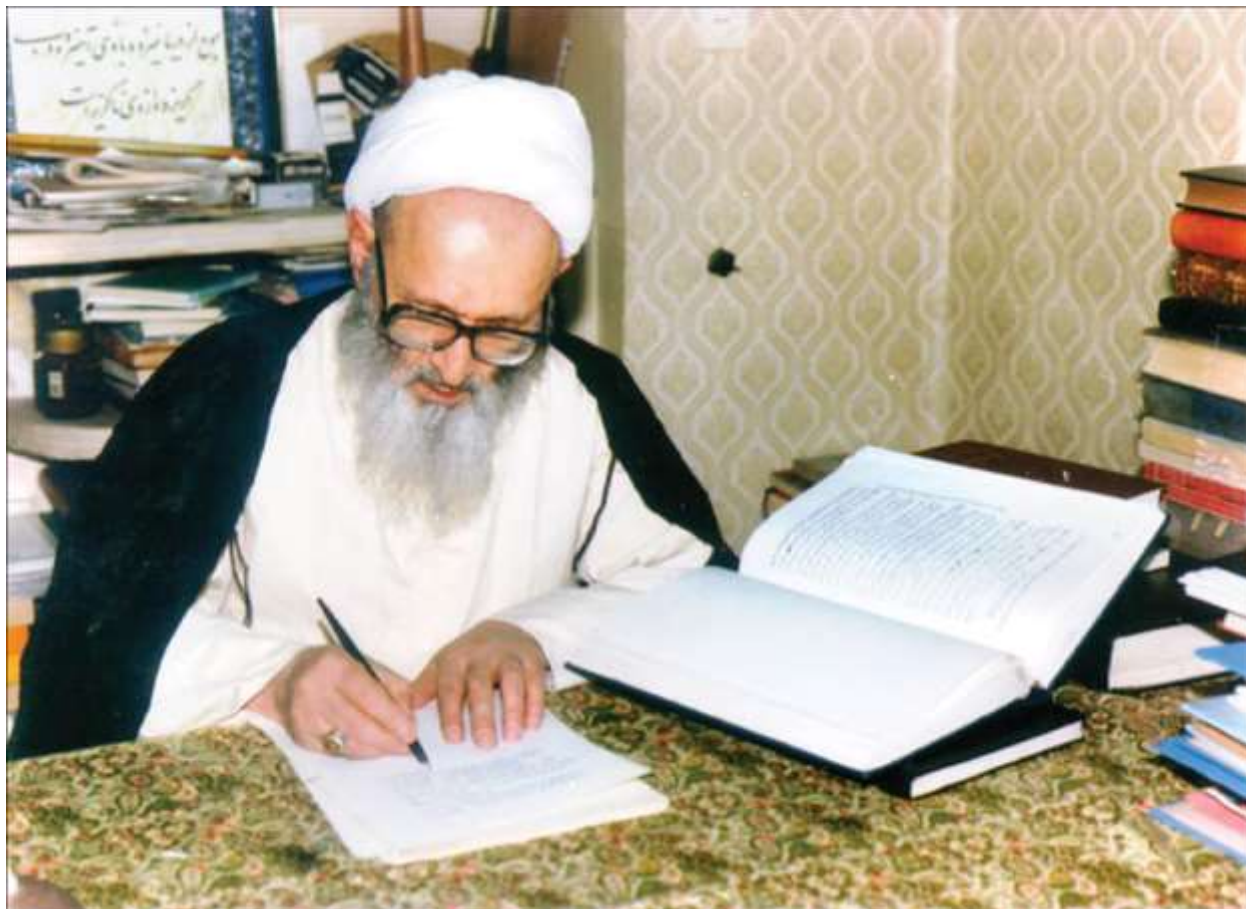
فضای مجازی، مملو از انواع دروغها است. دروغهایی که در فضای مجازی منتشر می شود، با اهداف گوناگونی تهیه و منتشر می شوند که برخی از آنها عبارتند از: (۱) جمع آوری هواداران (فالورها) و پسندها (لایکها)، (۲) جنگ روانی و پروپاگاندا، (۳) فریب دادن افکار عمومی و جهت دادن به اندیشه مخاطب برای رسیدن به اهداف خاص، و ... . متأسفانه میزان باورپذیری و باز نشر دروغهای فضای مجازی بسیار بالا بوده و مخاطبان اندکی درباره درستی مطالب، می اندیشند یا به درستی تحقیق و پویش می کنند. و البته شوربختانه، فضای مجازی رها و بی قاعده ایرانیان و فارسی زبانان، به این چالشها، دامن زده است ...

منبع:

<https://www.altnews.in/saddam-husseins-body-did-not-decay-after-12-years-fake-news>

انتساب مطالب کذب و دروغین به مرحوم آیت الله حسن زاده آملی

در روزهای اخیر، مطالبی در فضای مجازی نسبت به مرحوم آیت الله حسن زاده آملی منتشر شد و به ایشان نسبتهایی داده شد که تماماً دروغ و کذب است. اگرچه وقت و فرصت بنده حقیر آنقدر نیست تا بخواهم به همه این دروغها بپردازم و پاسخی برای آنها تهیه کنم، چراکه فضای مجازی ما آکنده از دروغها و نیرنگها است. پاسخگویی به همه این فریبها نیازمند وقت و فرصت است که بنده حقیر از آن بی بهره ام. در اینجا تنها به یک مورد از این دروغها و تهمتها پرداخته می شود.

@naghd
abedinbedin

حسن زاده آملی مدعی است که عایشه اطیب طیبات است و بوی خوش می دهد!!!!

حسن زاده آملی از عرفای صوفی و از مروجین تصوف در ادعایی عجیب می نویسد: چه اینکه طیب آنی است که او را طیب یعنی بوی خوش باشد. پس خداوند شهادت داد که عایشه طیبیه است و خبث را از او نفی کرده است که فرمود: «اولئک مبرؤون مما یقولون» چه اینکه نبی (ص) اطیب طیبین است و عایشه و باقی زوجات نبی اطیب طیباتند.

ممد الهمم در شرح فصوص الحکم، تالیف حسن زاده آملی، صفحه ۶۱۹

در یکی از این پستها، ادعا شده که مرحوم آیت الله حسن زاده آملی، مدعی شده است که عایشه، اطیب طیبات است و بوی خوش می دهد! سپس جمله ای را از کتاب «ممدالهمم در شرح فصوص الحکم»، صفحه ۶۱۹ ایشان نقل کرده است که در تصویر بالا مشاهده می شود. اما حقیقت ماجرا چیست؟ مرحوم علامه حسن زاده، سخن مذکور را از کتاب «شرح فصوص الحکم» صفحه ۴۸۵ اثر محمد داود قیصری (مربوط به قرن هشتم هجری) نقل می کنند، و سپس در صفحات بعد، آن را بررسی و نقد می کنند و با استدلالهای تخصصی فلسفی، آن را مطلقاً رد می کنند. در ادامه نیز در رد این نظر، مطالب و استدلالهای مهم عقلی، فلسفی و روایی را به تفصیل مطرح می کنند که از جمله آن به حدیث شریف کسا اشاره می نمایند.

شاید ام برخی از کسانی که در درس و بحثهای حقیر حضور پیدا کرده اند، بر اثر عدم تلقی صحیح
 مطالب و خط مباحث برداشتهای نا صحیح خود را که مخالف با دین مبین اسلام و
 اقتضایات تالی و تبری می است من جمله در تعریف بهشتیان به نسبت داده اند،
 از این روی صریحاً اعلام می کنم این گونه نسبت ها به حقیر ربطی نداشته و ندارد.

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

حسن زاده آملی، بیستم جمادی الثانی ۱۴۳۳ مطابق ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۱

حسن زاده آملی

FARS

FARS NEWS AGENCY

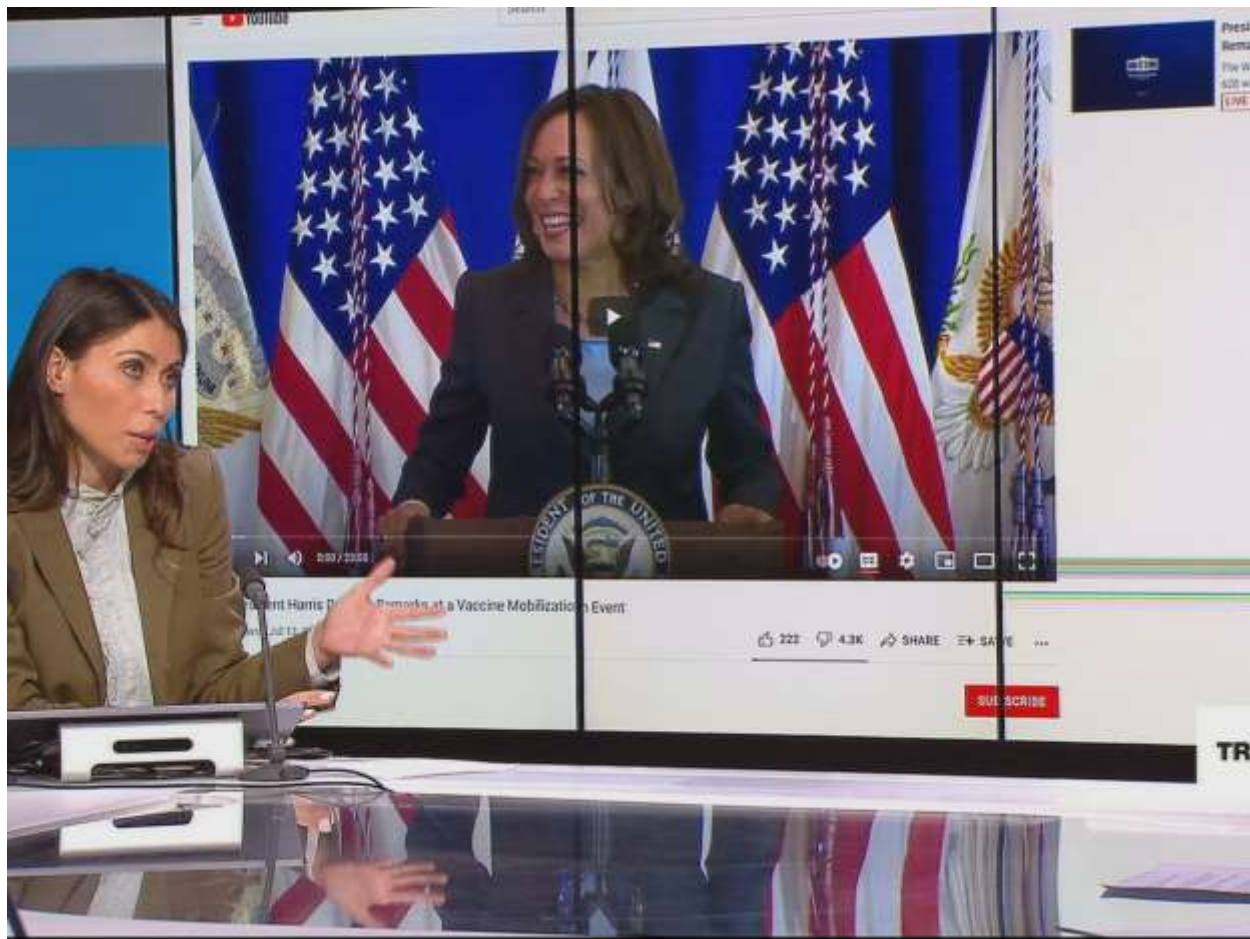
آری اینگونه است که می بینیم فضای مجازی ما آکنده از بی اخلاقی ها است، این عالم بزرگ شیعه، که همواره مدافع حریم مکتب
 اهل بیت بوده است، به اتهاماتی متهم می شود که سراسر کذب و دروغ است. جالب این جا است که پیشینه برخی از افرادی که به
 ایشان تهمت زده اند و مطالب خلاف واقع را به ایشان نسبت داده اند را بررسی کردم و سوابق متعددی از دروغگویی و تهمت
 پراکنی به افراد و چهره های گوناگون را مشاهده کردم که در اینجا مجال بیان آنها نیست. در تصویر فوق، یکی از تکذیبیه های
 ایشان را مشاهده می کنید که ایشان در زمان حیاتشان در کمال تواضع و فروتنی آن را نگاشته اند.

خداوند ما را از شر آسیبهای آخرالزمان حفظ کند و به ما توفیق دهد تا به این حدیث از امام صادق (درود خدا بر او باد) عمل کنیم.

انتساب خبر دروغین درباره آمار بالای کشتگان ناشی از تزریق واکسن کرونا

ویدئویی در تاریخ ۱۰ نوامبر ۲۰۲۱ (۱۹ آبان ۱۴۰۰) در شبکه اجتماعی تلگرام، در حسابی به نام @WeAreAwake منتشر شد که در آن ادعا شده بود که کامالا هریس، معاون رئیس جمهور آمریکا، در سخنانی گفته است «virtually every person who is in the hospital right now sick with Covid-19 is vaccinated» (یعنی همه افرادی که در اثر بیماری کووید-۱۹ هم اکنون در بیمارستان بستری هستند، واکسن زده اند). اما حقیقت ماجرا چیست؟ کامالا هریس، در سخنرانی خود در کاخ سفید، دقیقاً همین جمله را گفته است، ولی با فعل «Unvaccinated». ترجمه آن می شود: «همه افرادی که در اثر بیماری کووید-۱۹ هم اکنون در بیمارستان بستری هستند، واکسن زده اند». در واقع، سازندگان این ویدئو، با حذف پیشوند (Un) در سخنان او، فعل منفی را به مثبت تبدیل کردند!

از سوی دیگر، حساب دیگری در فضای مجازی با عنوان @EmamMahdi نسخه اصل و درست این فیلم را البته با ترجمه ای کاملاً غلط منتشر کرده است. یعنی شنونده به خوبی می تواند واژه (Unvaccinated) را در این فیلم بشنود، در حالی که گردانندگان این حساب، کاملاً غلط و برعکس آن را ترجمه کرده و با تصاویر هولناک دیگری آن را در آمیخته اند. فرض خوشبینانه آن است که صاحبان این حساب، که نام امام عصر (ارواحنا فداه) را بر روی آن نهاده اند، عده ای بیسواد اند. اما فرض واقع بینانه تر آن است که اساساً صاحبان این حساب، عده ای مغرض اند که ضمن تشویش اذهان مخاطبان، قصد دارند تا سوء ظن و بدبینی نسبت به عقاید شیعه ایجاد کنند، زیرا اگر کسی اندکی با زبان انگلیسی آشنا باشد متوجه این دستکاری فاحش در ترجمه خواهد شد. آری، این نیز نمونه دیگری است از فضای مجازی آشفته، رها، و بی سرو سامان فارسی زبانان. خداوند ما را از شر آسیبهای آخرالزمان حفظ فرماید.

منبع:

<https://www.france24.com/en/tv-shows/truth-or-fake/20211110-did-kamala-harris-discourage-covid-19-vaccination-during-an-event>

انتشار خبر دروغین مبنی بر این که خشک شدن رودخانه ها تنها مختص ایران است

چند نمونه از مهمترین و پرآب ترین رودخانه های عظیم جهان که در اثر مصرف گرایی، زیاده روی و اسراف، خشک شده اند (مقاله ای از موسسه نشنال جئوگرافیک)

رودخانه کلرادو در ایالات متحده آمریکا. این رودخانه که طولی برابر با ۲۳۳۳ کیلومتر دارد، مسیری طولانی از ارتفاعات غرب ایالات متحده تا خلیج کالیفرنیا را می پیمود. مصرف بیش از حد در مصارف شهری، کشاورزی، و صنعتی، موجب شده تا این رودخانه پیش از آنکه به پایانش برسد، برای همیشه خشک شود.

رودخانه ایندوس در پاکستان یکی از بزرگترین و خروشان ترین رودخانه های جهان است که منبع بسیار مهمی برای تامین آب کشور پاکستان محسوب می شود. این رودخانه که تامین کننده ۹۰ درصد آب کشاورزی پاکستان است، دیگر به انتهای مسیر خود، یعنی بندر کراچی نمی رسد و برای همیشه در آن مناطق خشک شده است.

رودخانه آمودریا در آسیای مرکزی یکی از بزرگترین و خروشان ترین رودخانه های این منطقه بوده است که طول آن به ۲۴۱۴ کیلومتر می رسد و مناطق زیادی در شوروی سابق، ترکمنستان، ازبکستان، و تاجیکستان را در می نوردید. به دلیل بهره برداری بیش از حد در مصارف گوناگون شهری، صنعتی، و کشاورزی، این رودخانه به پایانش (یعنی دریاچه آرال) نرسیده و برای همیشه خشک شده است.

رودخانه سیردریا، خواهر دوقلوی رودخانه آمودریا شناخته شده و از کوههای تیان شان در قرقیزستان و ازبکستان آغاز می شود و مسافتی به طول بیش از ۲۲۱۲ کیلومتر را می پیمود تا به دریاچه آرال برسد. این رودخانه نیز به دلیل مصرف بیش از حد آب، در مناطق انتهایی مسیر خود برای همیشه خشک شده است.

رودخانه ریوگراند در ایالات متحده آمریکا به طول ۳۰۳۳ کیلومتر، از جنوب شرقی کلرادو به خلیج مکزیک می‌رسید و مرز ایالت تگزاس را مشخص می‌کرد. مصرف گرایی و بهره برداری بیش از حد از آب، موجب شده تا این رودخانه عظیم و خروشان، دیگر به پایانش نرسیده و خشک شود. در حال حاضر، تامین آب شهر ماتاموروس در شمال شرق مکزیک که از این رودخانه برداشت می‌شده، با سختی و دشواری روبرو شده است.

A dried-up section of the Yellow River in Henan Province. [File Photo: China News Service]

رودخانه زرد در چین، پس از رودخانه یانگ تزه، دومین رودخانه بزرگ و خروشان در چین به شمار می رفت و ششمین رودخانه طویل و پرآب جهان محسوب می شد. طول این رودخانه به ۵۴۶۴ کیلومتر می رسید و از کهن ترین تمدنهای چین باستان، در کنار این رودخانه شکل گرفته است. از سال ۱۹۷۲ تا کنون (نزدیک به ۴۹ سال) است که به دلیل بهره برداری بیش از حد از منابع آب، این رودخانه در مناطق انتهایی مسیر خود خشک شده است.

رودخانه تیستا از مناطق سیکیم در هندوستان، از کوههای مرتفع هیمالیا آغاز می شد و مسافت ۳۱۵ کیلومتری را می پیمود. این رودخانه نیز در اثر مصرف بیش از حد آب برای کاربردهای شهری، کشاورزی، و صنعتی، خشک شده و مشکلاتی را برای محیط زیست منطقه ایجاد کرده است.

رودخانه مورای در استرالیا، بزرگترین و مهمترین رودخانه این کشور محسوب می شد که طولی برابر با ۲۳۷۵ کیلومتر داشته و آب شرب شهرهای متعدد و نیز مناطق مهم کشاورزی کشور استرالیا را تامین می کرد. این رودخانه، به دلیل بهره برداری بیش از حد از آب برای مصارف شهری، کشاورزی، و صنعتی، در مناطق پایانی مسیرش، خشک شده و از میان رفته است.

آیا دوران کودکی مان را به خاطر می آوریم؟ آیا به یاد داریم که پدران و مادران ما چه زندگی ساده و بی آلودگی را برای ما فراهم کرده بودند؟ آیا به خاطر داریم که همه زندگی ها بسیار ساده و به دور از تجمل گرایی بود؟ نیاکان ما هزاران سال در این سرزمین با قناعت و میانه رویی زندگی کردند و هیچگاه خشکسالی زنده رود را ندیدند! آری، تنها راه حل زنده شدن دوباره رودخانه های خشک شده، رعایت الگوی مصرف، دوری از فرهنگ غلط مصرف گرایی غربی، و پرهیز از اسراف و زیاده روی است. در وبگاه مذکور، راهکارهای متعددی برای کاهش مصرف آب و صرفه جویی در آن ارائه شده است که به خواست خداوند، در فرصتی مناسب آنها را ترجمه کرده و در اختیار علاقمندان قرار خواهیم داد.

منبع:

<https://www.nationalgeographic.com/environment/article/rivers-run-dry>

انتشار خبرهای دروغین درباره شورش و تظاهرات در ایران

Kambree Kawahine Koa

@KamVTV

Follow

Whoa! 300,000 March for democracy in Iran!
Incredible! #IranProtest #SundayMorning
#HappyNewYear

BAHRAINDOCTOR

فیلم منتشر شده در یک حساب توئیتری با عنوان «وای! تظاهرات ۳۰۰ هزار نفره در ایران برای دموکراسی، شگفت انگیز است!» با استفاده از تکنیکهای جستجوی معکوس در اینترنت می توان دریافت که این فیلم مربوط به اعتراضات و قیام مردمی در کشور بحرین است، نه ایران! نسخه اصلی و اولیه این فیلم را می توان در وبگاه یوتیوب پیدا کرد.

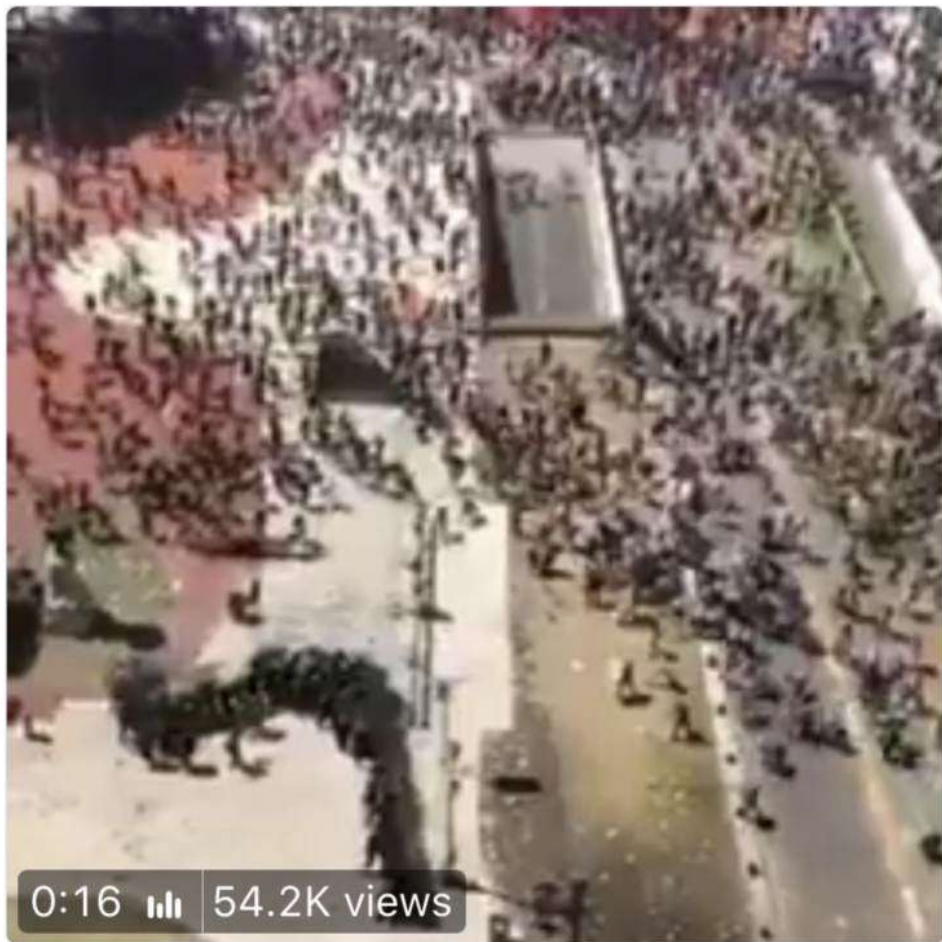

Duhok @DuhokTee · 3d

Tens of thousands all over Iran and Kurdistan are rising up against the Iranian regime and is reaching new cities every hour.

[#Kermanshan](#) [#Iran](#)

89

378

519

فیلم منتشر شده در یک حساب توئیتری با عنوان «دهها هزار نفر در سرتاسر کردستان و ایران علیه رژیم ایران به پا خاسته اند و در هر ساعت، شهر جدیدی به این اعتراضات می پیوندد!» با استفاده از روش جستجوی تصویر در اینترنت می توان دریافت که این فیلم مربوط به اعتراضات در شهر بوینس آیرس، پایتخت کشور آرژانتین مربوط به اوایل ماه دسامبر ۲۰۱۷ است، نه ایران!

روشهایی برای راستی آزمایی فیلمهای منتشر شده در فضای مجازی

۱. با روش جستجوی معکوس تصویر در وبگاه های Google و Yandex می توانید منشاء اصلی تصویر یا فیلم مربوط به آن را شناسایی کنید.
۲. با بارگذاری فیلم در وبگاه یوتیوب و جستجوی معکوس، می توانید نسخه اصلی فیلم، زمان و مکان انتشار آن را شناسایی کنید.
۳. با استفاده از تکنیکهای شناسایی مختصات جغرافیایی با بهره گیری از عوارض طبیعی و مصنوعی موجود در فیلم، می توانید موقعیت فیلم و صحت یا نادرستی آن را تشخیص دهید.
۴. از تکنیکهای پیشرفته موجود در وبگاه ما که به طور تخصصی آموزش داده شده، می توانید درستی یا نادرستی فیلمها یا تصاویر منتشر شده در رسانه های اجتماعی را تشخیص دهید. با استفاده از این تکنیکها، می توانید زمان واقعی فیلم، مکان واقعی فیلم، مختصات جغرافیایی منطقه، و فردی که برای نخستین بار این فیلم را در رسانه های اجتماعی بارگذاری کرده است، شناسایی کنید.

منبع:

<https://www.bellingcat.com/news/mena/2018/01/06/false-footage-of-the-iran-protests>

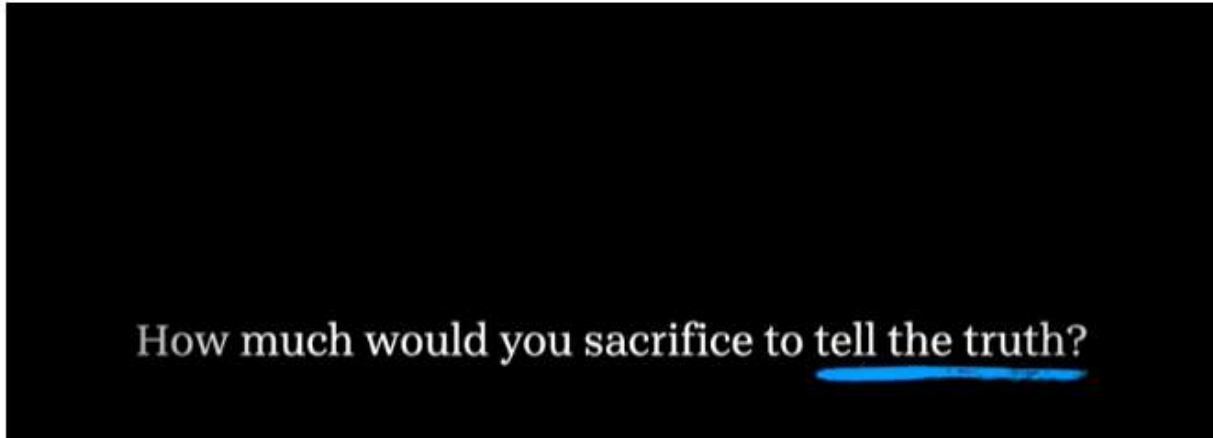
FACT CHECK

Fact check: COVID-19 vaccines aren't linked to cancer, HIV

Daniel Funke USA TODAY

Published 5:58 p.m. ET Nov. 4, 2021

[View Comments](#)

اخیرا در فضای مجازی، مطالبی درباره این که واکسنهای ویروس کرونا منجر به بیماریهایی مانند ایدز (HIV) و سرطان می شود منتشر شده است. نخستین بار یک حساب فیسبوکی با نام «الهه عشق» در ۱۴ اکتبر ۲۰۲۱ (۲۴ مهر ۱۴۰۰) این مطلب نادرست را منتشر کرد و در مدت یک روز، هزاران بار این مطلب در فضای مجازی دست به دست شد. گفتنی است تاکنون بیش از شش میلیارد نفر در سطح جهان واکسنهای کرونا را دریافت کرده اند و این ادعا نیز همانند بسیاری از ادعاهای مطرح شده در فضای مجازی، کاملا کذب و دروغ است.

نکته جالب توجه آن است که فیسبوک، این حساب و حسابهای دیگری که چنین دروغهایی را منتشر کرده اند، مسدود کرده است، ولیکن فیسبوک که مالک و گرداننده واتساپ نیز است، در فضای مجازی فارسی زبانان، هیچ گونه برخوردی با مطلب مذکور که به زبان فارسی است، نکرده و نخواهد کرد! جالب آن است که مطلب فارسی که در واتساپ منتشر شده، به مراتب حاوی دروغهای بزرگتر و چشمگیرتری نسبت به مطلب نسخه انگلیسی آن است! آری، این نیز نمونه دیگری است از هزاران شواهد موجود در فضای مجازی آشفته، رها، و بی سروسامان ایرانیان و فارسی زبانان، که شوربختانه امروزه گرفتار آن هستیم.

منبع:

<https://www.usatoday.com/story/news/factcheck/2021/11/04/fact-check-covid-19-vaccines-dont-cause-cancer-hiv/6255129001>

تحریف یک فیلم درباره شهر مشهد با نوشتن زیرنویسهای دروغین

اخیرا ویدئویی در فضای مجازی منتشر شده که در آن یک گردشگر (توریست) خارجی را نشان می دهد که در حال بازدید از یک مرکز فرهنگی در شهر مشهد و تهیه گزارش تصویری از آن است. در این گزارش، این مرکز فرهنگی به عنوان یک مرکز «Matchmaking» («همسان گزینی» یا «همسریابی») معرفی شده است. متأسفانه عده ای که ذره ای از شعور و ادب و فرهنگ، بویی نبرده اند، زیرنویس فارسی کاملا دروغ و نادرستی از این گزارش تهیه کرده اند و ترجمه ای بسیار زننده، توهین آمیز و دروغین (که به دلیل ناپسند بودن از بیان آن معذورم) از آن ارایه کرده اند و با القای دروغ به مخاطب، سعی در ایجاد فضای منفی و جنگ روانی نسبت به ایرانیان کرده اند.

در این ویدئو بارها گزارشگر و گردشگر خارجی، واژه های (Matchmaking) و (Matchmaker) را به کار می برد که همه آنها معادل «همسان گزینی» یا «همسریابی» است، و به یک گزارش زیبا و افتخارآمیز تبدیل شده است. متأسفانه افراد دغل باز و معلوم الحالی که تلاش فراوانی را در القای دروغ و فضای منفی به مخاطبان به کار می برند، با ترجمه ای کاملا سخیف، منحرف، و نادرست، این گزارش را به یک گزارش کاملا منفی تبدیل کرده اند.

اگرچه افراد آگاه و کسانی که اندکی با زبان انگلیسی آشنا باشند، با دقت در گفته های این گزارش تصویری، متوجه این گونه اقدامات خلاف اخلاق می شوند، ولیکن، این ویدئو و موارد مشابه آن، باز هم نمونه ای کوچک از فضای مجازی آشفته، رها، و بی سروسامان

فارسی زبانان را نشان می دهد. امیدوارم روزی برسد که مسئولین و متولیان جامعه، فکری به حال فضای مجازی کنند. و ای کاش، روزی فرا برسد که ما (مخاطبان و کاربران فضای مجازی) به جای بازنشر هر مطلبی، پیش از آن درباره درستی یا نادرستی آن اندکی بیاندیشیم و قدری کاوش و تحقیق کنیم.

انتساب مطالب دروغین به شیخ مفید (ره)

اخيراً کلیپی در فضای مجازی منتشر شده که افرادی در آن با لباس‌های قرمز و مشکی عزای حضرت زهرا (س) در حال نوحه خوانی و سینه زنی هستند؛ اما ماجرای شکستن پهلوی حضرت و سقط فرزند ایشان را انکار می‌کنند! مداح این عزاداری، به زبان عربی شعری می‌خواند و برای اثبات انکار واقعه، از «شیخ مفید» هزینه می‌کند! مضمون مقطعی از شعر او که در این کلیپ منتشر شده این است که: "ای شیعه! کلام شیخ مفید را فراموش نکن و شهادت حضرت زهرا و سقط طفل او را نپذیر! و بدان که مجوس (کنایه از ایرانیان!) این داستان را درست کرده‌اند تا شریعت را منهدم نمایند..."!

سوال این است که: آیا واقعاً جناب شیخ مفید منکر جریان فاطمیه است؟! شیخ مفید در کتب خودش تصریحاً و تلویحاً جریان شهادت حضرت زهرا و فرزندش را بیان کرده است. اما اینجا دو نمونه از نظرات شیخ مفید را ذکر می‌کنیم:

ص: ۱۷۹

(۸) مختصر زیارة أخرى لها عليها السلام ۱ - وقد روى أن قبرها عليها السلام عند أبيها رسول الله صلى الله عليه وآله، فإذا أردت زيارتها فقف بالروضة وقل: السلام عليك يا رسول الله صلى الله عليه وآله، السلام على ابنتك الصديقة الطاهرة السلام عليك يا فاطمة [بنت رسول الله صلى الله عليه وآله] (۱) يا سيدة نساء العالمين، أيتها البتول الشهيدة الطاهرة، لعن الله مانعك ارتك، ودافعك عن حقتك، والراد عليك قولك، لعن الله أشباعهم وأتباعهم وألحقهم بدرك الجحيم، صلى الله عليك وعلى أبيك وبعلك وولدك الائمة الراشدين وعليهم السلام ورحمة الله وبركاته (۲).

۱. شیخ مفید (متوفای ۴۱۳ ق.) در باب زیارت حضرت فاطمه زهرا (س) به شهادت او تصریح می‌کند و می‌نویسد:

فَإِذَا أَرَدْتَ زِيَارَتَهَا فَفَقِّ بِالرَّوْضَةِ وَ قُلِ السَّلَامُ عَلَيْكِ ... يَا سَيِّدَةَ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ أَيَّتُهَا الْبَتُولُ الشَّهِيدَةُ ...

یعنی: هر گاه اراده نمودی زیارت کنی آن بانو را، در روضه توقف کن و بگو: سلام بر تو ای سرور بانوان عالم. ای بتول شهیده...
(منبع: الشيخ المفيد، كتاب المزار مناسك المزار، دار المفيد للطباعة والنشر والتوزيع بيروت، الطبعة: الثانية، ۱۴۱۴ هـ ۱۹۹۳ م، ص ۱۷۹)

ذکر اولاد امیر المؤمنین علیه السلام ۳۵۵

الکرامِ وَجْهَانَةُ الْمَكْنَانَةُ أُمُّ جَعْفَرٍ وَأَمَامَةُ وَأُمُّ سَلْمَةَ وَمَيْمُونَةُ وَخَدِيجَةُ
وفاطمة،رحمةُ اللهِ عليهنَّ لأُمَّهَاتِ شَتَى (۱).

وفي الشيعة من يذكر أن فاطمة صلوات الله عليها أسقطت بعد
النبي صلى الله عليه وآله ولداً ذكراً كان سماه رسول الله عليه السلام
- وهو حمل - محسناً^(۲) فعلى قول هذه الطائفة أولاد أمير المؤمنين عليه
السلام ثمانية وعشرون، والله أعلم^(۳).

۲. شيخ مفيد در باب بيان تعداد فرزندان امير مؤمنان على (ع) می نویسد:

و في الشيعة من يذكر أن فاطمة أسقطت بعد النبي ولداً ذكراً كان سماه رسول الله و هو حمل محسناً؛

یعنی: جمعی از شیعیان ذکر کرده اند که فاطمه زهرا (سلام الله علیها) پس از رحلت پدر بزرگوارش فرزند پسری را سقط کرد که پیامبر خدا (ص) او را هنگام حاملگی محسن نامیده بود.

(منبع: الشيخ المفيد، الإرشاد في معرفة حجج الله على العباد، ج ۱، کنگره شیخ مفید، قم، چاپ اول، ۱۴۱۳ ق، ص ۳۵۵)

انتشار فیلمی با ادعای ساخت یک دستگاه تولید ابرهای بارانزا توسط ناسا

در تاریخ ۲۶ ژوئن ۲۰۱۹ (۵ تیر ۱۳۹۸) حساب توئیتری [@jayasreevijayan](#) ویدیویی را نمایش داد که در آن ادعا می‌کرد ناسا (سازمان ملی هوانوردی و فضانوردی آمریکا) دستگاهی غول پیکر ساخته است که ابر تولید می‌کند و برای بارش باران مورد استفاده قرار می‌گیرد. این پست توئیتری بیش از چند میلیون بار در فضای مجازی به اشتراک گذاشته شد. اما واقعیت ماجرا چیست؟ این ویدیوی ۵۹ ثانیه‌ای، دستگاه تولید باران ساخته شده توسط ناسا نیست! بلکه آزمایش یک موتور موشک است که زمان اصلی آن ۲ دقیقه و ۵۲ ثانیه است و بخشهای از آن برای انحراف افکار عمومی، حذف شده است. این آزمایش موتور موشک در سال ۲۰۱۰ (۱۳۸۹) انجام شده است. در واقع، ترکیب اکسیژن مایع و هیدروژن مایع (که اکسیدایزر و سوخت موتور موشک هستند)، بخار آب تولید می‌کند و این حجم از بخار آب، برای تشکیل ابر مصنوعی و تولید باران در مقیاس وسیع، به هیچ وجه کافی نیست!

نکته جالب توجه آن است که اخیراً در شبکه های فارسی زبان در فضای مجازی، این ویدئو با تصویر نماز باران در شهر اصفهان، کنار هم گذاشته شده و این پندار نادرست را به مخاطب القا می کند که خارجیها (آمریکاییها) دستگاهی برای تولید باران ساخته اند! و به این ترتیب، اعتقادات مذهبی را به سخره می گیرد. آری، دروغ پراکنی، خود-تحقیری، و القای فریب و نیرنگ به مخاطبان، همچنان در فضای مجازی به ویژه در شبکه های اجتماعی ایرانیان و فارسی زبانان ادامه دارد. این نیز مُشت دیگری است از خروار دروغها، نیرنگها، و فریبها در فضای مجازی رها، بی سروسامان، و آشفته فارسی زبانان. امیدوارم روزی فرارسد که تدبیری برای این وضعیت نابسامان فضای مجازی اندیشیده شود.

منبع:

<https://timesofindia.indiatimes.com/times-fact-check/news/fact-check-nasa-developed-machine-to-produce-rain-generating-clouds/articleshow/69986747.cms>

اثبات نادرست بودن شعار گمراه کننده «نه به اعدام»

WTF fact #2327

Luis Garavito, the world's most dangerous serial killer (140 victims) only has to serve 22 years in prison and could be released by 2021.

لوئیس گاراویتو، خطرناک ترین قاتل و جنایتکار جهان (با ۱۴۰ قربانی)، تنها به ۲۲ سال زندان محکوم شده است و قرار است تا سال ۲۰۲۱ (۱۴۰۰) آزاد شود.

یک قاتل زنجیره ای برزیلی به نام پدَرینو ماتادور که بیش از ۷۰ نفر را کُشت هم اکنون آزادانه پَرسه می زند، زیرا در سیستم قضایی برزیل، ماندن زندانیان بیش از ۳۰ سال پشت میله های زندان، امکان پذیر نیست.

WTF fun fact #3330

A former Texas nurse poisoned and killed up to 46 children and was sentenced to over 150 years in prison. She will be released in 2017 to prevent prison crowding.

wtffunfact.com

پرستار پیشین در شهر تگزاس واقع در ایالات متحده آمریکا، ۴۶ کودک را مسموم کرد و کُشت و به عنوان مجازات، به ۱۵۰ سال زندان محکوم شد. او در سال ۲۰۱۷ (۱۳۹۶) به دلیل تراکم جمعیت در زندانها، آزاد شد.

WTF fun fact #9470

The United States is actually the serial killer capital of the world.

ایالات متحده آمریکا حقیقتاً پایتخت قاتلهای زنجیره ای جهان است.

WTF fun fact #10407

Archivist and researcher Thomas Hargrove, who works with the non-profit Murder Accountability Project (MAP), estimates that some 2,000 serial killers are at large in the United States.

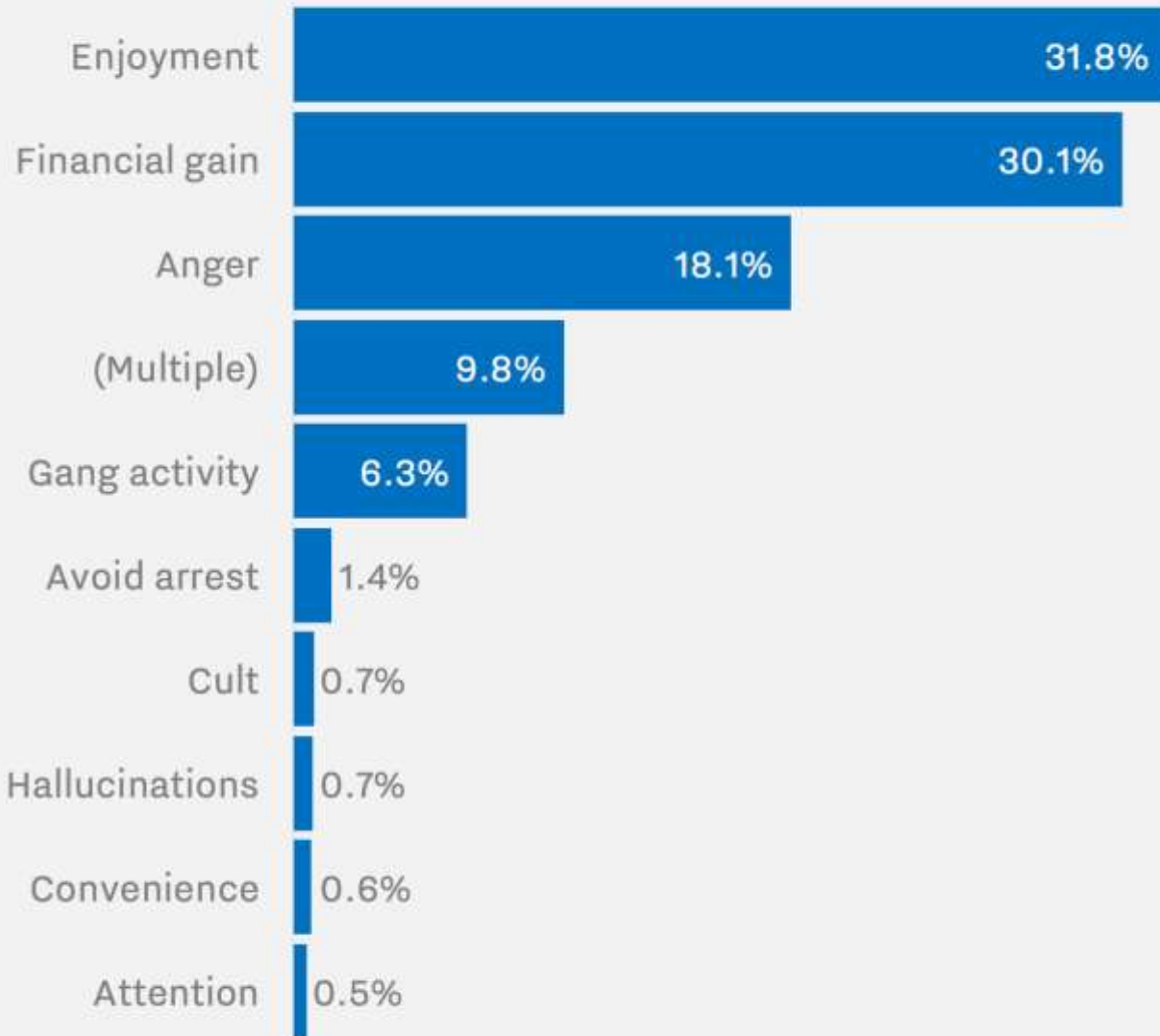
یک پژوهشگر و بررسی کننده سوابق جرایم، به نام توماس هارگرو، که در یک پروژه غیرانتفاعی برای شناسایی سوابق جرایم کار می کرد، برآورد کرد که از حدود ۲۰۰۰ قاتل زنجیره ای در جهان، بخش زیادی از آنها در ایالات متحده آمریکا زندگی می کنند.

یکی از جنایتکارترین قاتلهای زنجیره ای در تاریخ (که دست کم ۳۰۰ دختر را کُشت) با یک وثیقه ۵۰ دلاری در سال ۱۹۹۸ آزاد شد و هم اکنون آزاد است.

Most serial killers kill for enjoyment or financial gain

Percentage of US serial killers who claimed to kill for the following reasons

Graphic: Zachary Crockett/Vox

Source: Radford University/FGCU Serial Killer Database

Based on records from 3,019 serial killers, 1900 to present

Vox

بیش از ۶۰ درصد از قاتلهای زنجیره ای در آمریکا، قربانیان خود را برای لذت بردن یا کسب پول، می‌کشند.

تاکنون به این موضوع اندیشیده ایم که معنای جمله «نه به اعدام» یعنی چه؟ یعنی جنایتکارانی مانند مثالهای بالا، پس از کشتن انسانهای بیگناه، باید همچنان از حق زندگی برخوردار باشند! یعنی ارزش جان انسانهای سالم و خوب (که قربانی شده اند)، به مراتب کمتر از ارزش جان انسانهای جنایتکار و آدمکش است! یعنی پس از آزاد شدن این جنایتکاران، همه افراد جامعه باید همواره در اضطراب و نگرانی از جان خویش در برابر این جنایتکاران باشند! آری، این است معناهای واقعی جمله «نه به اعدام»! اینجاست که معنای آیه شریفه فوق را می توان تاحدی درک کرد: «و برای شما در قصاص، زندگی نهفته است، ای صاحبان اندیشه» (بقره، ۱۷۹).

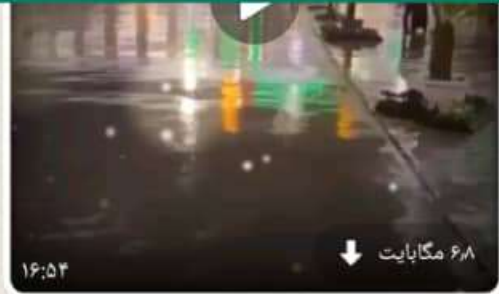

انتشار مطلبی دروغین مبنی بر تخریب مساجد و توهین به اسامی مقدس اسلامی در چین

در تاریخ ۱۱ دسامبر ۲۰۲۱ (۲۱ آذر ۱۴۰۰) ویدئویی در فضای مجازی منتشر شد که در آن دیده می شد که صاحب یک رستوران در چین، برای کف پوش مغازه خود، سرامیکهای منقوش به اسامی متبرک و مقدس مسلمانان استفاده کرده است.

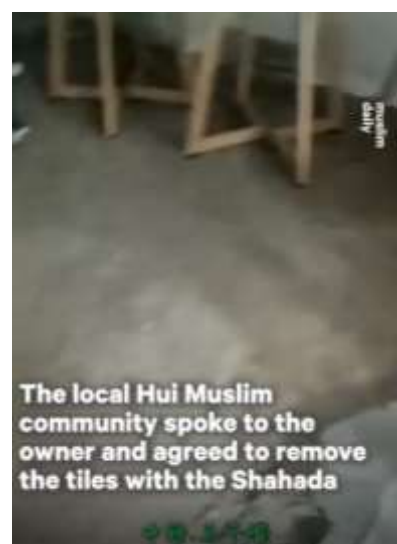
دولت چین مساجد را تخریب میکند و یک معمار از بین خرابه های مساجد کتیبه ها را جمع اوری کرده و بعنوان سنگ فرش کف مغازه راسنگ میکند وزیرپای مشتریان چیده است اگرچنین اتفاقی دریک کشور غربی رخ میداد صداوسیما چه شانناژی راه میانداخت اینجا است که مطمئن میشویم چین و روسیه هرچنانیتی مرتکب شوند صداوسیما حتی جرات پخش جنایات آنها را ندارد

✓ ۱۷:۵۲

جالب اینجا است که این ویدئو، در فضای مجازی فارسی زبانان، با دروغهای متعددی منتشر شده و به اشتراک گذاشته شد که تصویر آن را در بالا می توانید مشاهده کنید.

اما واقعیت ماجرا چیست؟ در واقع، یک صاحب رستوران در چین، از کارخانه ای تولیدی در این کشور، که سرامیکهای تزئینی برای مساجد در کشورهای مسلمان تولید می کرده، این سرامیکها را خریداری می کند. او که به زبان عربی آشنایی نداشته و مفاهیم نوشته شده بر روی این سرامیکها را نمی دانسته، آنها را بسیار زیبا و جلوه گر یافته و برای کف پوش مغازه اش بهره می گیرد. در مدت کوتاهی پس از آن، مسلمانان منطقه هوی در چین از این موضوع اظهار ناراحتی کرده و به او شکایت کردند. این صاحب رستوران نیز که تازه متوجه اشتباه خود می شود، بلافاصله کف پوش مغازه اش را تغییر داده و عذرخواهی می کند.

آری این نیز نمونه دیگری است از دروغهای منتشر شده در فضای مجازی رها، بی سروسامان، و آشفته فارسی زبان ... در این آشفته بازار، دست کم کاری که از ما برمی آید آن است که مطالبی را که درستی یا نادرستی آنها را نمی دانیم بازنشر نکنیم و در دروغ پراکنی، سهیم نباشیم.

منابع:

https://www.reddit.com/r/Uyghur/comments/rhwcwq/chinese_have_started_using_kalima_written_tiles_on

<https://twitter.com/muslimdaily/status/1470773071078436875>

ایجاد جنگ روانی با تحریف تصویر و دستکاری آن توسط فتوشاپ

تکنیک تحریف تصویر برای ایجاد اخبار جعلی و دروغین

اگرچه ترفندها و فریبهای فراوانی در فضای مجازی برای ایجاد اخبار جعلی و دروغین وجود دارد، ولیکن یکی از آنها، تحریف و دستکاری تصاویر با استفاده از نرم افزارهایی چون فتوشاپ است تا از یک پدیده ساده و معمولی، دروغهایی حیرت انگیز ساخته شود. در تصویر فوق، تنها یک نمونه از این روشهای تحریف نشان داده شده است که به طور گسترده ای در شبکه اجتماعی توئیتر منتشر شده بود. در تصویر بالا سمت چپ، نوزادی را نشان می دهد که بر روی بازوی آن علامت نازیهای آلمان خالکوبی شده است. منتشر کننده این تصویر سعی داشته این دروغ را به مخاطب القا کند که جریان خاصی در کشور اوکراین، به دنبال زنده کردن نازیها و فاشیسم می باشند و برای این کار حتی به کودکان هم رحم نمی کنند. حال آنکه تصویر واقعی، سمت راست است و این علامت صرفا با نرم افزارهای پردازش تصویر، مانند فتوشاپ ایجاد شده است.

اخبار جعلی و دروغین، به صورت انبوه و نامحدودی در فضای مجازی منتشر می شود. بیابیم با افزایش سواد رسانه ای خود، مانع از انتشار و پذیرش آنها شویم.

تصویر فوق که مدتها است در فضای مجازی توئیتر منتشر شده، اگرچه بی ادبی و بی نزاکتی منتشر کنندگان آن را نشان می دهد، ولیکن، مثال جالبی است از تحریف تصویر با استفاده از تکنیکهای پردازش عکس توسط فتوشاپ! در تصویر فوق، واژه «نور» با اضافه شدن یک سرکش و یک نقطه، به واژه بی ادبانه دیگری تبدیل شده است. اگرچه این کار به قدری ناشیانه انجام شده که با اندکی دقت می توان متوجه ساختگی و دروغین بودن آن شد. نخست آنکه رنگ سرکش و نقطه، با رنگ بقیه واژگان متفاوت است! دوم آنکه، به خوبی دیده می شود که سرکش دوم حرف «گ» بر روی نقطه حرف «ن» قرار داده شده است. سوم آنکه، نقطه حرف «ز» به هیچ وجه حالت پرسپکتیو تصویر را ندارد! و چهارم آنکه بخشی از نقطه حرف «ز» بر روی حفره بنر قرار گرفته است! به عبارت دیگر، این نقطه، بر روی هوا ترسیم شده است!

اگرچه ایجاد این تصویر بی ادبانه و خارج از نزاکت، و انتشار آن، به نوعی نشان دهنده فرومایگی منتشر کنندگان آن است، ولیکن امیدواریم که ما مخاطبان، با اندکی ژرف نگری و اندیشه، نه تنها چنین دروغها و فریبهایی را نپذیریم، بلکه سواد رسانه ای دیگران را نیز افزایش دهیم.

منبع:

<https://ayomenulisfisip.wordpress.com/2019/05/15/six-fake-news-techniques-and-simple-tools-to-vet-them>

انتشار ادعای دروغین مبنی بر این که ایرانیان جزو فقیرترین مردمان جهان اند

Country/Economy	GDP (Nominal) (billions of \$)					Growth (%)	GDP per capita (Nominal) (\$)		Continent	
	2020	Rank	2021	Rank	Share (%)		diff	2021		Rank
United States	20,893.75	1	22,939.58	1	24.2	-	5.97	69,375	5	North America
China	14,866.74	2	16,862.98	2	17.8	6,077	8.02	11,891	64	Asia
Japan	5,045.10	3	5,103.11	3	5.38	11,760	2.36	40,704	26	Asia
Germany	3,843.34	4	4,230.17	4	4.46	873	3.05	50,788	17	Europe
United Kingdom	2,709.68	5	3,108.42	5	3.27	1,122	6.76	46,200	22	Europe
India	2,660.24	6	2,946.06	6	3.10	162	9.50	2,116	150	Asia
France	2,624.42	7	2,940.43	7	3.10	5.63	6.29	45,028	23	Europe
Italy	1,884.94	8	2,120.23	8	2.23	820	5.77	35,585	28	Europe
Canada	1,644.04	9	2,015.98	9	2.12	104	5.69	52,791	15	North America
Korea	1,638.26	10	1,823.85	10	1.92	192	4.28	35,196	29	Asia
Russia	1,478.57	11	1,647.57	11	1.74	176	4.69	11,273	68	Europe
Brazil	1,444.72	12	1,645.84	12	1.73	1.73	5.23	7,741	87	South America
Australia	1,359.37	13	1,610.56	13	1.70	35.3	3.54	62,619	9	Oceania
Spain	1,280.46	14	1,439.96	14	1.52	171	5.74	30,537	34	Europe
Mexico	1,073.92	15	1,285.52	15	1.35	154	6.25	9,967	72	North America
Indonesia	1,059.64	16	1,150.25	16	1.21	135	3.20	4,225	117	Asia
Islamic Republic of Iran	835.35	18	1,081.38	17	1.14	68.9	2.46	12,725	62	Asia
Netherlands	913.13	17	1,007.56	18	1.06	73.8	3.77	57,715	12	Europe
Saudi Arabia	700.12	21	842.59	19	0.888	165	2.84	23,762	44	Asia
Switzerland	751.88	19	810.83	20	0.854	31.8	3.71	93,515	3	Europe
Turkey	719.92	20	795.95	21	0.838	14.9	8.95	9,407	76	Europe

اخیرا مطلبی با عنوان «یه خبر خوب برای حاکمان بعد از ۴۰ سال حکومت کردن» منتشر شده است که حاوی دروغها و فریبهای فراوانی است که در اینجا مجال پرداختن به همه آنها نمی باشد. اگرچه دروغهای منتشر شده در فضای مجازی، به قدری فراوان و گسترده است که اساسا فرصتی برای پرداختن به آنها وجود ندارد، ولیکن در اینجا تنها به یک مورد از این دروغها اشاره می شود. در این مطلب ادعا شده که «ایران به یکی از فقیرترین کشورهای جهان» تبدیل شده است. به لحاظ علمی، شاخصی به لحاظ میزان درآمد و تولید ثروت هر کشوری وجود دارد که به آن «تولید ناخالص ملی» (Gross Domestic Product) یا اصطلاحا GDP گفته می شود. هرچه این عدد بالاتر باشد، میزان درآمد و تولید ثروت یک کشور نیز بالاتر خواهد بود. در جدول فوق، مقادیر این شاخص در سال ۲۰۲۱ (۱۴۰۰) برای کشورهای مختلف دنیا به ترتیب آورده شده است. ایالات متحده آمریکا و چین به ترتیب رتبه های اول و دوم جهان را دارا می باشند و ایران در جایگاه هفدهم جهان (در بین حدود ۲۰۰ کشور جهان) قرار گرفته است.

فضای مجازی، به نوعی بازتاب با شدت بالاتر فضای حقیقی است. همانگونه که در زندگی روزمره با دروغگوها و افراد شیاد فراوانی روبرو می شویم، در فضای مجازی نیز البته با شدت به مراتب بیشتر، با این پدیده مواجه هستیم. پنهان ماندن هویت شیادان و فریبکاران در فضای مجازی، فرصت را برای این دروغگوها فراهم کرده تا با گسترش بیشتری به تولید دروغهای خود بپردازند. اگرچه، روشهایی وجود دارد که می توان به آسانی هویت این گونه افراد را نیز در فضای مجازی شناسایی کرد که در اینجا فرصت بیان آنها نیست. به هر حال، ما مخاطبان فضای مجازی، با قدری آگاهی، ژرف نگری و پژوهش، می توانیم خود و دیگران را از گزند آسیبها و فریبهای فضای مجازی در امان نگه داریم و سواد رسانه ای خویش را افزایش دهیم.

منبع:

<https://statisticstimes.com/economy/projected-world-gdp-ranking.php>

انتساب مطالب سیاسی به شاعران نامدار ایرانی

در روزهای اخیر مطالبی در فضای مجازی (شبکه اجتماعی فیسبوک) با عنوان «توصیف روسها در اسکندرنامه نظامی» آمده است که با این بیت آغاز می شود: «ببینی که روسی در این روز چند

به روم و به ارمن رساند گزند»

سپس نویسنده سعی در القای این مطلب به مخاطب دارد که نظامی گنجوی، شاعر نامدار ایرانی، دیدگاهش درباره روسها چنین و چنان بوده است. گفتنی است مطلب مشابهی نیز چندی پیش، در وصف چینی ها از نظامی گنجوی در قالب شعری دیگر بیان شده بود.

اما واقعیت ماجرا چیست. اسکندرنامه نظامی گنجوی، همانگونه که از نام آن برمی آید، شرح و وصف داستان یورشها و کشورگشایی های اسکندر مقدونی است. در این کتاب، نظامی تلاش کرده است تا داستانهای مربوط به این کشورگشایی ها را به نظم و شعر درآورد. او از زبان افراد گوناگون، مطالبی را نقل کرده و آنها را به شعر درآورده است. به طور مثال، مطلب فوق، از زبان یکی از سرداران منطقه ابخاز گفته شده که او این سخنان را پیش اسکندر می گفت تا تلاش کند او را به جنگ با روسها و حمله به مناطق آنها تشویق کند. به بیان ساده تر، هیچ یک از این مطالب، دیدگاه خود نظامی گنجوی نیست.

برای مثال، نظامی گنجوی، در بخش دیگری از این کتاب، این شعر را بیان می کند:

«که ترسم دگر باره ایرانیان

ببندند بر خون دارا میان

درآزند لشگر به یونان و روم

خرابی درآید در آن مرز و بوم»

اگر کسی تنها این بخش از شعر نظامی گنجوی را نقل کند، بدون آنکه پیشینه و پسینه آن را بیان کند، این گونه به نظر می رسد که نظامی گنجوی، ایرانیان را مردمانی خونخوار و ستمگر توصیف کرده است!

ذکر این نکته نیز ضروری است که در روزهای اخیر شاهد یورش روسیه به اوکراین بوده ایم. باید تاکید کنیم که تجاوزگری به هیچ وجه مورد تایید ما نیست، چه تجاوزگر، آمریکا باشد، یا رژیم صهیونیستی، یا عربستان سعودی، یا روسیه. حمله به کشورهای مستقل همواره محکوم است. ولیکن، این مثال نیز به خوبی نشان دهنده یکی دیگر از نیرنگها و فریبهای موجود در فضای مجازی است که فریبکاران همواره تلاش می کنند با تکنیک تقطیع و بریدن مطالب، آنچه که خودشان می خواهند را به مخاطب القا کنند.

منبع:

<https://ganjoor.net/nezami/5ganj/sharafname/sh46>

<https://ganjoor.net/nezami/5ganj/sharafname/sh31>

انتشار خبری دروغین مبنی بر حذف مطالب علیه روسیه در کتابهای درسی

نفع دولت روسیه و زبان مردم ایران خاتمه یافت.^۱

بدرفتاری روس‌ها با ساکنان ولایت‌هایی که طبق معاهده گلستان به آن کشور واگذار شده بود، موجب ناراضی این مردم شد و آنان شروع به دادخواهی کردند. از سوی دیگر، معاهده گلستان در مورد تعیین خط‌های مرزی بین ایران و روسیه، مبهم بود. همین مسئله نیز، موجب دست‌درآزی روس‌ها به خاک ایران، از جمله اراضی اطراف ایروان و آذربایجان شد.

این عوامل سبب بروز جنگ‌های دوم ایران و روس، طی سال‌های ۱۲۰۴ تا ۱۲۰۶ ش. شد. در ابتدا، در اثر فتوای علمایی همچون آیت‌الله سیدمحمد هاشم مجاهد، مردم مسلمان، مشتاقانه وارد جنگ با روس‌ها شدند و عباس‌میرزا موفق شد مناطق بسیاری را از دست دشمن آزاد کند. اما بار دیگر خیانت دولت انگلستان^۲ و بی‌کفایتی دربار ایران، سرتوشت جنگ را به نفع دولت روسیه تزاری رقم زد. این دوره از جنگ‌ها، با بسته شدن قرارداد ننگین دیگری به نام «ترکمانچای» خاتمه یافت. مطابق این معاهده، علاوه بر سرزمین‌هایی که در عهدنامه گلستان به روس‌ها واگذار شده بود، ایروان، نخجوان و بخشی از دشت مغان نیز از ایران جدا شد و به روسیه تعلق گرفت؛ ایران متعهد به پرداخت پنج میلیون تومان غرامت به روسیه شد. همچنین، برقراری حق کابیتولاسیون یا قضاوت کنسولی، بر ایران تحمیل گردید. به موجب این حق، هرگاه اتباع روسی مقیم ایران مرتکب جرمی می‌شدند، دادگاه‌های ایران حق رسیدگی نداشتند، بلکه مراجع قضایی دولت روسیه می‌بایست به آن جرم رسیدگی می‌کردند.

بیشتر بدانید

قاعده نفی سبیل

سبیل در لغت به معنای راه است. این قاعده ریشه قرآنی دارد و از آیه «ولن يجعل الله للكافرين على المؤمنين سبيلا»^۳ هو خداوند هرگز راهی برای تسلط کافران بر مؤمنان قرار نداده است» (سوره نساء، آیه ۱۴۱)، نشئت گرفته است و حدیث نبوی اعتلا (الاسلام يعلو ولا يعلى عليه) یا آن ربط دارد. آیات و روایات بسیاری بر این دلالت دارند که هرگونه ارتباط و داد و ستدی که موجب تسلط بیگانگان بر مسلمانان شود، اعم از سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و نظامی ناروا و مردود است. فقها از این مطلب تحت عنوان «قاعده نفی سبیل» یاد می‌کنند.

۱. ضعف دستگاه اداری کشور نیز در این شکست‌ها تأثیر داشت زیرا در آن زمان، بار اصلی جنگ با روس‌ها بر دوش چهار ایالت شمالی ایران بود.

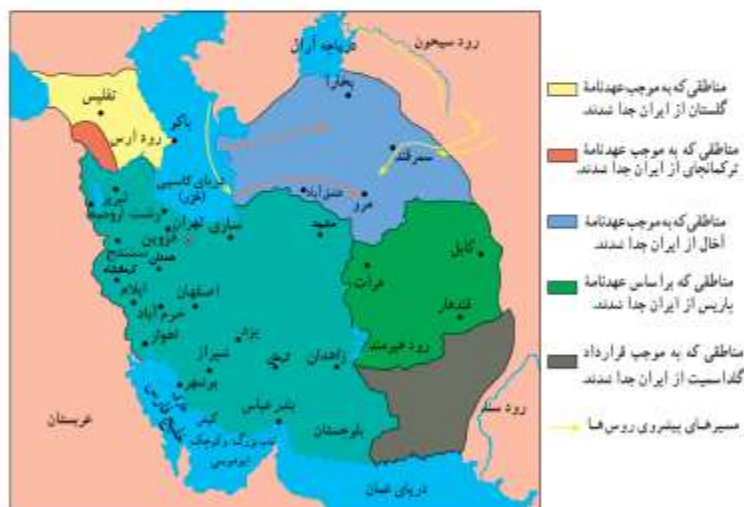
۲. سرگور وازلی سفیر وقت انگلستان در ایران (در تأیید نقش تخریبی انگلستان در وادار کردن ایران به انعقاد قراردادهای ننگین)، با افتخار طی متنی به وزیر خارجه انگلستان می‌نویسد: «ما توفیق یافتیم به متحد خود روسیه از این راه دور کمک کنیم... با این ترتیب روس‌ها خواهند توانست از سیاهان قفقاز بر ضد دشمن مشترک (قرائنه) استفاده نمایند.» (بنجفی و حقایق، همان، ص ۱۱۸).

در نمونه ای دیگر، در کتاب «تاریخ معاصر ایران» پایه یازدهم، صفحات ۱۸ تا ۲۱، نیز به همان موضوع تجاوزات روسیه پرداخته شده است. گفتنی است، این مطالب، در ویرایش پیشین این کتاب که مربوط به سال ۱۳۹۲ است نیز آمده بود.

دور اول جنگ‌های ایران و روس (۱۲۱۸-۱۲۲۸ ق/۱۸۰۳-۱۸۱۳ م) که با هجوم نظامیان روسی آغاز شد، در طی حدود ۱۰ سال جنگ، سپاهیان ایران به فرماندهی عباس‌میرزا، رشادت و سلحشوری چشمگیری از خود نشان دادند و در مواردی روس‌ها را شکست دادند. این دور از جنگ‌ها سرانجام به سبب عدم توازن قدرت نظامی و اقتصادی دو کشور، ضعف سیاسی حکومت قاجار و بیمانشکنی دولت‌های فرانسه و انگلستان، به پیروزی روسیه و انعقاد معاهده گلستان انجامید. عباس‌میرزا، فرمانده سپاه ایران در این جنگ‌ها، هر آنچه در توان داشت برای جلوگیری از شکست ایران انجام داد.

پس از وقفه‌ای کوتاه، دور دوم جنگ‌های ایران و روسیه (۱۲۴۱-۱۲۴۳ ق/۱۸۲۶-۱۸۲۸ م) شروع شد. از جمله علل شروع این دور از جنگ، یکی مشخص نبودن خطوط مرزی در عهدنامه گلستان و ادعاهای ارضی جدید روس‌ها و دیگری فریاد کمک‌خواهی مردم مسلمان شهرها و روستاهای بود که به واسطه معاهده گلستان تحت سلطه و ستم روس‌ها قرار گرفته بودند. با صدور فتوای جهاد یرخی از علما، عده زیادی از ایرانیان آماده جهاد شدند و حکومت قاجار را به اقدام نظامی برای آزادی سرزمین‌های ایرانی ترغیب کردند. در ابتدای جنگ، نیروهای ایرانی به فرماندهی عباس‌میرزا به سرعت بسیاری از مناطق اشغالی را آزاد کردند اما روسیه با تمام قوا و تجهیزات نظامی خود وارد عرصه کارزار شد و در شرایطی که انگلستان برخلاف تعهداتش از کمک نظامی و مالی به ایران خودداری می‌کرد، سپاه ایران را شکست داد و حکومت قاجار را وادار به پذیرش معاهده ترکمانچای کرد. ناتوانی قتل‌شاه در تأمین تدارکات سپاه و بی‌کفایتی و سستی یرخی از فرماندهان، مانند آصف‌الدوله و نیز اعتماد به وعده‌ها و قدرت خارجی در این شکست تأثیرگذار بود.

سرزمین‌های جدا شده از ایران در دوره قاجار

تصویر بالا نیز مربوط به کتاب درسی «تاریخ (۳) ایران و جهان معاصر» پایه دوازدهم رشته علوم انسانی (صفحات ۴۱ تا ۴۳) می باشد. انتشار مطالب کذب و خلاف واقع، به ویژه از سوی چهره های مشهور (سیلیبیتی ها)، یکی دیگر از ترفندهای فریب و دروغ پراکنی در فضای مجازی است. خطاب به برخی از چهره هایی که به واسطه پدرشان به شهرت و اعتباری رسیده اند، باید گفت «قطعا پدر تو بود فاضل»، از فضل پدر تو را چه حاصل؟». امیدواریم ما (مخاطبان و کاربران فضای مجازی)، پیش از پذیرفتن هر خبر یا سخنی، ابتدا درباره آن بیاندیشیم و بدون پژوهش و تحقیق، چیزی را نپذیریم و مطلبی را بازنشر نکنیم.

منابع:

<http://chap.sch.ir/books/1242>

<http://chap.sch.ir/books/9642>

انتشار مطلبی دروغین مبنی بر تولید عمدی گرد و غبار در عراق برای آلوده کردن هوای ایران

فیلمی که توسط یک عراقی شریف و انسان دوست که مخفیانه گرفته شده که نشان می‌دهد که زمانی که ورزش باد مساعد است چگونه تولید غبار و ریز گرد می‌کنند و به طرف خوزستان می‌فرستند تا مردمش مهاجرت کنند 😞😞😞😞 این دستگاه‌ها ساخت کشور چین است ، که با همکاری دولت عراق و عوامل داخلی توسط چینها اجرا میشود . و برای فرار مردم خوزستان بکار گرفته شده است..... 😞😞😞😞😞😞😞😞😞😞
نقشه از این قرار است برای بیرون راندن مردم خوزستان و ترغیب آنها به مهاجرت و سپس ورود چینی‌ها جهت کنترل صنعت نفت و گاز کشور عزیزمان برنامه ریزی شده است 🇷🇺🇷🇺🇷🇺🇷🇺🇷🇺🇷🇺

در تاریخ ۸ مارس ۲۰۲۲ یا ۱۸ اسفند ۱۴۰۰ ویدیویی ۳۰ ثانیه‌ای در فضای مجازی ایرانیان منتشر شده که در آن تعدادی تراکتور نشان داده شده و ادعا شده این تراکتورها در کشور عراق برای تولید گرد و غبار به کار گرفته شده تا این گرد و غبار را به سمت خوزستان و ایران بفرستند.

zizinanigooloo @zizinanigooloo · Mar 8

راز آلودگی و غبارهای جنوب کشور فاش شد

اینها این همه به عراق باج میدن

بعد عراقی ها اومدن لب مرز و پشت تپه ها دارن گرد و غبار

مصنوعی درست میکنن که بوسیله جریان هوا و باد و توفان

بیاد توی کشور ما

اگه این توییت رو ریتوییت نکنیم ایرانی نیستیم

#ریتوییت_لطفا

Mehrad @Mehrad42975651 · Mar 8

خوب بنگرید تنفر مردم عراق نسبت به ایرانیها... اگر ایرانی هستی ریتوییت

کنید... با سهاس از تک تک شما ایرانیان واقعی 😞😞😞😞😞

این ویدئو در فضای مجازی توئیتر، واتساپ و دیگر رسانه های اجتماعی فارسی-زبان، گسترش فراوانی پیدا کرده و دست به دست شده است.

اما واقعیت ماجرا چیست؟ با یک جستجو و کاوش ساده در اینترنت، می توان دریافت که این ویدئو، مربوط به زمان اخیر نیست، بلکه برای نخستین بار در تاریخ ۸ آگوست ۲۰۱۹ (۱۸ مرداد ۱۳۹۸) در وبگاه یوتیوب منتشر شده است. زمان کامل این فیلم برابر با ۲ دقیقه و ۱۰ ثانیه است و به زبان پرتغالی می باشد. سمت راست پایین آن یک لوگو مربوط به شرکت تولید کننده این فیلم (شبکه تلویزیونی آگروباندا (Agroband)) درج شده است. گوینده ای نیز در حال صحبت کردن به زبان پرتغالی است. این ویدئو، اساسا به تکنیکهای خارق العاده و شگفت انگیز در کشاورزی و ماشین آلات آن پرداخته است. از جمله، در این بخش از فیلم، گوینده به زبان پرتغالی می گوید که «در این قسمت مشاهده می کنید که با استفاده از فیلتراسیون خاک توسط دستگاه هایی که به تراکتورها متصل شده اند، دانه های علفهای هرز جداسازی می شود». در واقع، در این بخش از فیلم، به تکنیکی نوین و شگفت انگیز برای مبارزه با دانه های علفهای هرز و از بین بردن آنها پیش از فرآیند کشت، اشاره شده است.

همانگونه که مشاهده می شود، در فیلمی که در فضای مجازی فارسی زبانان منتشر شده، چندین تحریف و دروغ-پردازی انجام شده است: (۱) سخنان گوینده پرتغالی فیلم حذف شده است، (۲) بخشی از فیلم اصلی بریده شده است، (۳) ابعاد تصویر فیلم نیز بریده شده تا اولاً لوگوی سمت راست آن حذف شده، و ثانیاً مراتع و زمینهای کشاورزی سرسبز سمت راست فیلم نیز دیده نشود، (۴) موضوع فیلم کاملاً تحریف شده و دروغهای شایخدار دربار آن بیان شده است، (۵) این فیلم که اساساً پرتغالی است، به دروغ، به عراق و علیه ایران نسبت داده شده است، (۶) صدای این بخش از فیلم عوض شده است و صدای دیگری بر روی آن گذاشته شده است، (۷) و .... آری، این نیز نمونه کوچک دیگری از خروارها دروغ و فریبی است که هرروزه در فضای مجازی رها، بی سرو سامان، و آشفته ایرانیان و فارسی زبانان منتشر شده و می شود. امیدواریم سردمداران جامعه ما فکری به حال این فضای مجازی افسارگسیخته کنند ... و امیدوارم، روزی فرا برسد که ما (مخاطبان فضای مجازی) بدون کاوش و پژوهش مطلبی را نپذیریم و تا از درستی آن اطمینان پیدا نکرده ایم، آن را بازنشر نکنیم.

منبع:

<https://www.youtube.com/watch?v=ktjlfM9kYZs&t=61s>

مطالب تکمیلی درباره خبرهای جعلی و فضای مجازی

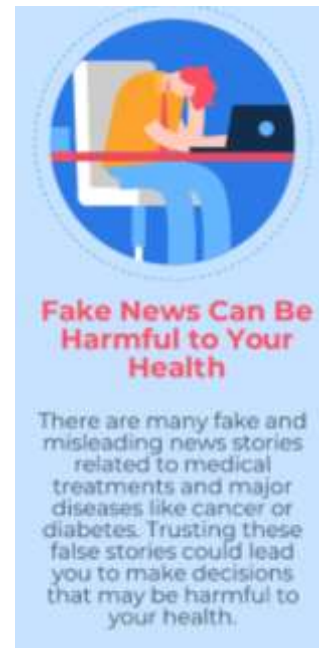

چگونه خبرهای جعلی می تواند به شما آسیب بزند؟ امروزه با گسترش فضای مجازی و رسانه های اجتماعی، با حجم انبوهی از خبرهای دروغین و ساختگی روبرو شده ایم که در بسیاری از موارد با اهدافی چون، جذب مخاطب، سودجویی، جنگ روانی، و غیره تولید شده و منتشر می شوند. در این نوشتار کوتاه، روشهای شناسایی خبرهای جعلی و ساختگی، به طور مختصر معرفی شده اند.

بسیاری از افراد، خبرهای جعلی را باور می کنند. مطالعات نشان می دهد که بسیاری از افراد نمی توانند بگویند که کدام خبر جعلی است و کدام خبر واقعی است. این موضوع می تواند منجر به سردرگمی و سوءبرداشت درباره مسایل مهم اجتماعی و سیاسی شود.

خبرهای جعلی می تواند برای سلامتی شما زیانبار باشد. خبرها و داستانهای جعلی و گمراه کننده زیادی درباره موضوعات پزشکی و بهداشتی و بیماریهای مهم از قبیل سرطان یا دیابت وجود دارد. اعتماد کردن به این افسانه های نادرست، ممکن است منجر به آن شود که شما تصمیماتی بگیرید که برای سلامتی خودتان، زیان آور باشد.

HOW TO SPOT FAKE NEWS

CONSIDER THE SOURCE

Click away from the story to investigate the site, its mission and its contact info.

READ BEYOND

Headlines can be outrageous in an effort to get clicks. What's the whole story?

چگونه اخبار جعلی را شناسایی کنیم؟ منبع منتشر کننده خبر را بررسی کنید. وبگاهی که خبر را منتشر کرده، مأموریت نشر کننده خبر، و اطلاعات تماس آن را بررسی کنید.

خبر را به طور کامل بررسی کنید. عناوین خبر، ممکن است برای جذب مخاطب، فریبنده و گمراه کننده باشند. ببینید کل موضوع چیست.

CHECK THE AUTHOR

Do a quick search on the author. Are they credible? Are they real?

SUPPORTING SOURCES?

Click on those links. Determine if the info given actually supports the story.

هویت و پیشینه نویسنده خبر را بررسی کنید. یک جستجوی سریع درباره نویسنده خبر انجام دهید. آیا او فرد معتبری است؟ آیا چنین شخصی، اساساً وجود خارجی دارد یا نه؟

آیا منابع دیگری که این خبر را تایید کند وجود دارد؟ پیوندهای خبر را بررسی کنید. تعیین کنید که آیا منابع ارایه شده، این داستان را واقعاً پشتیبانی می کنند.

CHECK THE DATE

Reposting old news stories doesn't mean they're relevant to current events.

IS IT A JOKE?

If it is too outlandish, it might be satire. Research the site and author to be sure.

تاریخ خبر را بررسی کنید. بازرسال کردن داستانهای خبری قدیمی، به معنی آن نیست که این اخبار با رویدادهای کنونی مرتبط هستند. ببینید آیا خبر، یک شوخی است؟ اگر خبر بسیار شگفت آور است، ممکن است شوخی باشد. درباره منبع خبر و نویسنده آن تحقیق کنید تا از آن اطمینان پیدا کنید.

ASK THE EXPERTS

Ask a librarian, or consult a fact-checking site.

از متخصصین پرسید. از یک پژوهشگر پرسید یا از وبگاه های رسمی و معتبری که درستی یا نادرستی خبرها را بررسی می کنند مشاوره بگیرید.

منبع:

https://guides.library.cornell.edu/evaluate_news/infographic

By changing the definition of what “news” means and where it can be read, the internet has given rise to the ability for practically anyone to create fake news.

Carson, James. “Fake News: What Exactly Is It—and How Can You Spot It?” *The Telegraph*, November 20, 2019. Accessed: February 29, 2020.

با تغییر دادن تعریف و معنای واژه «خبر» و محلی که می توان خبر را خواند، اینترنت عملاً این قابلیت را به هر فردی داده تا بتواند اخبار جعلی و دروغین تولید کند.

One motive for the creation of fake news is money, in the form of advertising income generated by attracting web traffic through the use of pop-up websites making sensational—and false—claims.

Carson, James. "Fake News: What Exactly Is It—and How Can You Spot It?" *The Telegraph*, November 20, 2019. Accessed: February 29, 2020.

یکی از انگیزه های ایجاد خبرهای جعلی و دروغین در اینترنت، پول است. که با جذب ترافیک شبکه اینترنت به شکل درآمد تبلیغاتی و بهره گیری از وبگاه هایی که ادعاهای احساسی و البته دروغین ایجاد می کنند، خود را نشان می دهد.

When initially asked about the idea that fake news posted on Facebook helped influence elections, CEO Mark Zuckerberg thought it a crazy idea. He has since, however, retracted his statements.

Carson, James. "Fake News: What Exactly Is It—and How Can You Spot It?" *The Telegraph*, November 20, 2019. Accessed: February 29, 2020.

هنگامی که مارک زوکربرگ، مدیرعامل فیسبوک (که گرداننده واتساپ نیز است) با این پرسش روبرو شد که خبرهای جعلی منتشر شده بر روی فیسبوک می تواند بر نتایج انتخابات تاثیر بگذارد، او آن را یک ایده احمقانه توصیف کرد. البته او بعدها این حرف خودش را پس گرفت.

یکی از آسیب‌های بالقوه خبرهای جعلی آن است که مردم به طور کلی، فارغ از این که منبع خبر چه باشد، نسبت به اخبار، بدگمان می‌شوند.

It is very difficult to prove libel in the case of false news about public figures; the celebrity must go beyond proving that the facts of the story are false and show that the newspaper printed the story with actual "malice."

"How the Tabloids Stay Out of Court." The New York Times Archives, January 4, 1991. Accessed: February 27, 2020.

در مواردی که خبرهای جعلی درباره چهره های اجتماعی و مشهور منتشر می شود، اثبات تهمت بودن این دروغها، بسیار دشوار است. آن چهره مشهور باید تلاش بسیار زیادی را به خرج دهد تا ثابت کند مطالبی که توسط رسانه ها درباره او منتشر شده، دروغ بوده و نوعی کینه توزی حقیقی می باشد.

Fake News Is A Real Problem

Facebook engagement of the top five fake election stories*

Total Facebook engagement for top 20 election stories (August-election day)

* Engagement is measured as total number of shares, reactions and comments

@StatistaCharts Source: Buzzsumo via BuzzFeed

statista

اخبار جعلی، یک مشکل واقعی است. پنج خبر ساختگی و دروغین منتشر شده در شبکه اجتماعی فیسبوک (که مالک واتساپ نیز می باشد) و منجر به تاثیرگذاری در انتخابات سال ۲۰۱۶ (۱۳۹۵) آمریکا و پیروزی ترامپ در آن انتخابات شد. مهمترین خبر دروغین منتشر شده در فیسبوک در آن زمان، این بود: «پاپ فرانسویس (رهبر مسیحیان کاتولیک جهان)، دنیا را شگفت زده کرد، او با انتشار بیانیه ای، دونالد ترامپ را برای ریاست جمهوری آمریکا، مورد تایید و حمایت قرار داد!».

WTF fun fact #6710

Research shows that people believe fake news because it's easier than critically evaluating and analyzing everything else they've heard.

پژوهش نشان می دهد که مردم خبرهای جعلی و دروغ را باور می کنند زیرا این کار برای آنها ساده تر از آن است که به صورت نقادانه این خبرها را ارزیابی کرده و آنچه که می شنوند را تحلیل کنند.